

ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเอง

วิชาความรู้พื้นฐานด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
หรือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

เล่มที่ 11

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ หากครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะเพียงพอสำหรับการสร้างโอกาสและจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงสามารถเรียนรู้และค้นคว้าได้จากหลายแห่งโดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการ และแนวคิดการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

หลักสูตรการฝึกอบรมครูด้านการสอนคนพิการ พุทธศักราช 2561 ได้ออกแบบให้ผู้เข้าอบรมศึกษาชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเอง ก่อนเข้ารับการทดสอบวัดความรู้พื้นฐาน หากมีผลการทดสอบผ่านเกณฑ์สามารถเข้ารับการอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีการนิเทศ ติดตามผล เพื่อเติมเต็มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับการนำไปสู่การปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับคนพิการในสถานศึกษา เมื่อมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมครูด้านการสอนคนพิการ พุทธศักราช 2561 จึงมีการปรับสาระให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้ และปรับเปลี่ยนให้ส่วนราชการเป็นหน่วยงานจัดอบรม

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ คณะทำงาน ที่ได้ร่วมกันปรับปรุง พัฒนาชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองฉบับนี้จะอำนวยความสะดวกให้การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์

(นายสุเทพ ชิตยวงษ์)

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

ชุดเอกสารศึกษด้วยตนเอง วิชาความรู้พื้นฐานด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เล่มนี้ ได้รวบรวมเนื้อหาจากเอกสาร บทความของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่ครูและบุคลากรที่สนใจควรทราบ ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประเภท ประวัติความเป็นมาทางการศึกษา การคัดกรองเบื้องต้น หลักการการให้ความช่วยเหลือระยะ แรกเริ่ม เทคนิควิธีการช่วยเหลือ การจัดการเรียนรู้สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เพื่อให้ครูและผู้สนใจนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น พร้อมทั้งนำเสนอทางความรู้แนะนำแก่ ผู้ปกครองต่อไป

คณะทำงาน

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำชี้แจง สารบัญ

แนวทางการใช้ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเอง

หน่วยที่ 1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	1
	- ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
	- คำจำกัดความของ “เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้”	3
	- สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	5
หน่วยที่ 2	การตรวจสอบ ประเมิน คัดกรอง/คัดแยกผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (กรณีศึกษา).....	7
	- การวิเคราะห์ผู้เรียน.....	7
	- ประเภทและลักษณะของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	9
	- ปัญหาหรือความยากลำบากทางการเรียนรู้.....	11
	- กรณีศึกษา.....	17
หน่วยที่ 3	หลักการ รูปแบบ เทคนิค/วิธีการสอน และการจัดหา ผลิต และใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (กรณีศึกษา).....	19
	- แนวทางพัฒนานักเรียน กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือบุคคล ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	19
	- ตัวอย่างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	24
	- เทคนิคการสอนเพื่อช่วยให้อ่านคล่อง (Reading Practice).....	25
	- เทคนิคการแก้ไขคำผิด (Error Correction).....	25
	- รายการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	33
หน่วยที่ 4	การวัด ประเมินผล และตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (กรณีศึกษา).....	35
	- แนวทางการดูแล/ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน.....	35
	สรุปสาระสำคัญ.....	37
	แหล่งข้อมูลเพิ่มเติมที่ต้องศึกษา.....	38
	บรรณานุกรม.....	42
	แบบทดสอบท้ายบท	
	งานเขียนสะท้อนคิด	
	ภาคผนวก	

แนวทางการใช้ชุดเอกสารศึกษด้วยตนเอง

ท่านที่ศึกษาเอกสารควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ศึกษาขอบข่ายของเนื้อหา สาระสำคัญ และจุดประสงค์
2. ศึกษาขอบข่ายของเนื้อหาและทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างละเอียด
3. ศึกษาแหล่งความรู้เพิ่มเติม
4. โปรดระลึกไว้เสมอว่าการศึกษาจากเอกสารด้วยตนเองเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการพัฒนาความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเท่านั้น ควรศึกษาค้นคว้าและหาประสบการณ์ตรงจากแหล่งความรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม

หน่วยที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ระหว่างปี ค.ศ. 1800-1930 บุคคลสำคัญชื่อ Gall ได้ศึกษาการทำงานของสมองในผู้ใหญ่ที่สูญเสียความสามารถในการพูดเพื่อแสดงความรู้สึกและความคิดของตนเอง โดยที่บุคคลเหล่านี้ไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับความบกพร่องทางสติปัญญา แต่ในรายงานไม่ได้กล่าวถึงความยากลำบากว่าเนื่องจากอุบัติเหตุหรือความบาดเจ็บทางกายบางประการที่อาจส่งผลต่อการทำงานของสมอง และ Goldstein ได้ศึกษากับทหารที่สมองได้รับความเสียหายหรือบาดเจ็บในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 และพบว่าทหารเหล่านี้จะมีปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้ทางการเห็น

ความยากลำบากในการรับรู้ข้อมูลจากฉากหน้าและฉากหลัง และปัญหาในการให้ความสนใจกับวัตถุหรือสิ่งของที่ไม่ใช่สิ่งสำคัญ ซึ่งการศึกษากำหนดหน้าที่ที่บกพร่องของสมองในผู้ใหญ่ครั้งนี้มีอิทธิพลไปสู่การศึกษาเกี่ยวกับความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ซึ่ง Strauss และ Werner ได้ศึกษาเป็นครั้งแรกเกี่ยวกับปัญหาของเด็กที่บาดเจ็บทางสมองและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่าเด็กเหล่านี้มีปัญหาเช่นเดียวกับที่พบปัญหาของทหาร และมีปัญหาในการเรียนรู้วิชาการเช่นเดียวกับที่พบในทหาร หลังจากนั้นการศึกษาเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีทฤษฎีต่าง ๆ เทคนิคการประเมินและยุทธวิธีในการสอนเด็กเกิดขึ้นมากมาย รวมทั้งได้มีกฎหมายคุ้มครองสิทธิของเด็กและครอบครัวด้วย (Bakken, 2007)

Samuel Kirk นักการศึกษาชาวอเมริกัน เป็นผู้เริ่มใช้คำว่า “Learning Disabilities หรือที่เรียกว่า LD” ในปี ค.ศ. 1963 เพื่ออธิบายบุคคลที่ดูเหมือนปกติในด้านสติปัญญา แต่มีความยากลำบากในการเรียนรู้ทางวิชาการในบางเรื่อง เช่น การอ่าน การสะกดคำ การเขียน การพูด และหรือการคิดคำนวณ (Lerner, 2006 ; Bender, 1996 ; Smith et al ., 2006) โดยพบว่าความบกพร่องเหล่านี้ เป็นผลทำให้เกิดความไม่สอดคล้องหรือเกิดช่องว่าง (gap) ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถทางสติปัญญาที่แท้จริง

สำหรับในประเทศไทยคำว่า “Learning Disabilities” มีคำที่ใช้เรียกกันหลายคำ เช่น ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2543) ปัญหาในการเรียนรู้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2544) ความบกพร่องด้านการเรียนรู้ (เบญจพร ปัญญา) ความด้อยความสามารถในการเรียน (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2548) เป็นต้น แต่สำหรับในที่นี้จะใช้คำว่า “ความบกพร่องทางการเรียนรู้” ซึ่งเป็นคำที่ใช้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และอนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติฯ)

แม้ว่ายังไม่มีคำจำกัดความใดที่ถือว่ามีความสมบูรณ์ เนื่องจากลักษณะของความยากลำบากในการใช้ลักษณะเหล่านั้นมาจำแนกผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Swanson, 2000) ดังนั้นบ่อยครั้งที่ผู้เรียนกลุ่มนี้ถูกเข้าใจว่าเป็นผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และในอดีตอาจถูกจัดให้เรียนร่วมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความ

เข้าใจลักษณะที่แสดงถึงความบกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งแนวทางวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อค้นหาสิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้ หรือความยุ่งยากในการเรียนรู้ในเรื่องใดให้ชัดเจนเสียก่อน หลังจากนั้น จะต้องจัดหาหรือพัฒนารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นเฉพาะบุคคล จึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ตรงกับความเป็นจริง สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน และจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับลักษณะบ่งชี้ถึงความบกพร่องของผู้เรียน ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาจมีความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนมักพบว่าผู้เรียนบางคนมีปัญหาด้านการอ่าน เช่น ผู้เรียนอ่านหนังสือไม่ออก อ่านสะกดคำง่าย ๆ ไม่ได้ สับสนในการอ่านตัวอักษร หรือคำที่คล้ายกัน ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านหรืออ่านแล้วจับใจความไม่ได้ บางคนเขียนหนังสือไม่ได้ แม้ว่าจะคัดลอกจากในหนังสือหรือบนกระดานดำก็ตาม เขียนหนังสือไม่เป็นตัว เขียนอักษรกลับหลัง เขียนตัวอักษรหลายลักษณะปะปนกัน เขียนแล้วอ่านไม่รู้เรื่อง ส่วนในด้านคณิตศาสตร์นั้น ผู้เรียนบางคนไม่สามารถคิดคำนวณง่าย ๆ ได้ ไม่เข้าใจความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ จำหลักเลขไม่ได้ เป็นต้น ทั้ง ๆ ที่ครูผู้สอนทราบว่าผู้เรียนกลุ่มนี้ไม่ได้บกพร่องทางสติปัญญา หรือไม่ได้บกพร่องในด้านอื่น ๆ รวมทั้งไม่ได้เกิดจากความด้อยโอกาสในการใช้ภาษาอื่น เช่น เด็กชาวเขา หรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยพบว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในเรื่องอื่นได้ดี หรือดูเป็นปกติเช่นเดียวกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนเดียวกัน แต่แม้ว่าครูผู้สอนได้พยายามจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น โดยใช้สื่อและจัดการเรียนการสอนให้เต็มที่แล้ว ผู้เรียนก็ยังความยากลำบากในการเรียนในเรื่องดังกล่าว ซึ่งพบว่าผู้เรียนบางคนไม่มีความก้าวหน้าทางการเรียนเลย ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจท้อถอย หลีกเลียงหรือไม่สนใจเรียนรู้ในเรื่องนั้น เพราะคิดว่าตนเองด้อยความสามารถในการเรียนรู้ และแม้ว่าจะพยายามเรียนรู้แล้วก็ยังพบว่าตนเองไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้ อาจทำให้ครูผู้สอนมีความกังวลใจมากขึ้น เพราะเมื่อผู้เรียนได้เรียนในชั้นที่สูงขึ้น แต่กลับพบว่าปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่ โดยพบว่ายังมีความแตกต่างจากระดับความสามารถในระดับชั้นที่กำลังเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจพบว่าผู้เรียนมีความสามารถต่ำกว่าชั้นเรียนปัจจุบันถึง 2 ชั้นเรียนหรือมากกว่านั้น

ในปัจจุบันจำนวนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ และพบได้ทุกวัย โดยในประเทศสหรัฐอเมริกามีการสำรวจพบว่าเด็กพบว่าเด็กกลุ่มนี้มีจำนวนมากกว่าเด็กพิเศษกลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด (Hardman et al., 1996 ; Turner et al ., 2004 ; Smith et al ., 2006) สำหรับในประเทศไทยจากการศึกษาของศรีเรือน แก้วกังวาน (2540 อ้างถึงในศรีเรือน แก้วกังวาน, 2548) พบว่า จำนวนของผู้เรียนกลุ่มนี้มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นในปัจจุบันหลายประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา มีการจัดตั้งหน่วยงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มนี้อย่างจริงจัง ส่วนในประเทศไทยเริ่มมีการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนกลุ่มนี้อย่างจริงจังเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง ซึ่งจากการสำรวจจำนวนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในประเทศไทย พบว่า ในปี 2561 มีผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 332,406 คน คิดเป็นร้อยละ 81.97 ของจำนวนผู้เรียนพิการทั้งสิ้น 405,507 คน (ระบบสารสนเทศการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2561) ดังนั้นจึงเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องเร่ง ดำเนินงานให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นทั้งการวิเคราะห์คัดแยกเพื่อรู้จักผู้เรียนและการกำหนดแนวทาง

ในการพัฒนาผู้เรียนกลุ่มนี้ ทั้งนี้โดยมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย ซึ่งนอกจากจะสามารถป้องกันกลุ่มเสี่ยง ซึ่งพบว่ามึลักษณะบางประการที่อาจเป็นความบกพร่องเหล่านี้ตั้งแต่เมื่อเริ่มเรียนระดับชั้นต้น ๆ แล้ว ยังนำสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาในเรื่องที่เป็นความบกพร่องดังกล่าวอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

ในเอกสารเล่มนี้จะนำเสนอความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือเด็ก LD โดยอธิบายปัญหาหรือความยากลำบากในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนกลุ่มนี้ รวมทั้งลักษณะใดที่บ่งชี้ได้ว่าผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เนื้อหาเรื่องการคัดแยกและวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนรวมถึงเครื่องมือและวิธีการในการตรวจสอบที่มีความเป็นปรนัยและเชื่อถือได้ ต่อจากนั้นจะนำเสนอตัวอย่างนวัตกรรม (เทคนิค วิธีการ และสื่อการเรียนการสอน) ที่เคยใช้ได้ผลดีมาเป็นตัวอย่างในการนำไปพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำรงชีวิตในสังคมเช่นเดียวกับผู้เรียนคนอื่น ๆ นอกจากนี้คาดหวังว่าจะเกิดการคิดค้นและพัฒนาวัตกรรมการควบคุมไปกับการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นด้วย โดยนวัตกรรมดังกล่าวสามารถนำมารวบรวมเพิ่มเติมสำหรับการพัฒนางานในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. คำจำกัดความของ “เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้”

นักจิตวิทยาและนักวิชาการศึกษาหลายท่าน ได้ให้คำจำกัดความเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Learning Disabilities ใช้ชื่อย่อว่า LD ในที่นี้จะนำเสนอคำจำกัดความที่นิยมใช้กันอยู่โดยทั่วไป ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการร่วมแห่งชาติว่าด้วยความบกพร่องทางการเรียนรู้ (National Joint Committee Disabilities: NJCLD) ให้คำจำกัดความ “ความบกพร่องทางการเรียนรู้” ว่าหมายถึง ความบกพร่องที่มีลักษณะหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความยากลำบากในการเข้าใจ และการใช้ทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน การให้เหตุผลและหรือทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยสันนิษฐานว่าอาจเกี่ยวข้องกับความผิดปกติของระบบประสาทส่วนกลาง และหากเกิดกับบุคคลใดแล้วอาจคงอยู่ไปตลอดชีวิตของบุคคลเหล่านั้น โดยบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อาจแสดงออกถึงปัญหาทางพฤติกรรม ปัญหาการรับรู้ทางสังคมและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เป็นองค์ประกอบของความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง และแม้ว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้อาจเกิดร่วมกับความบกพร่องอย่างอื่น เช่น ความบกพร่องทางด้านการรับรู้ ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางอารมณ์ หรืออิทธิพลจากภายนอกอื่น ๆ เช่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมการสอนที่ไม่เหมาะสม แต่ความบกพร่องหรืออิทธิพลจากภายนอกเหล่านี้ไม่ได้เป็นสาเหตุโดยตรงของความบกพร่องทางการเรียนรู้

ในทางกฎหมาย ซึ่งว่าด้วยการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง (Individuals with Disabilities Education Act: IDEA) (IDEA, 2004) ของสหรัฐอเมริกาได้ให้คำจำกัดความว่า “ความบกพร่องทางการเรียนรู้” ว่าหมายถึง ความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งอย่างทางกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา การพูด การเขียน ซึ่งอาจแสดงออกถึงความบกพร่องในความสามารถทางการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ และยังรวมไปถึงความบกพร่องทางการรับรู้ ความบาดเจ็บทางสมอง ความบกพร่องเพียงเล็กน้อยของการทำหน้าที่ของสมอง ความบกพร่องทางการอ่าน (dyslexia) ความบกพร่องในการพูดและการเข้าใจภาษาพูดหรือ

ภาษาเขียน (aphasia) แต่ไม่ครอบคลุมความบกพร่องทางการได้ยิน ความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว ความบกพร่องทางสติปัญญา และความบกพร่องทางอารมณ์ รวมทั้งความด้อยโอกาสอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม อย่างไรก็ตามคำจำกัดความโดย IDEA ยังเป็นทิวทัศน์ที่จำกัดว่าขาดความชัดเจน และมีความยากลำบากในการใช้จำแนกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Swanson, 2000)

Gearheart (1977) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ว่าหมายถึง เด็กที่มีความเฉลียวฉลาดเหมือนเด็กปกติทั่วไป หรือบางคนอาจฉลาดกว่าเด็กปกติทั่วไป แต่เด็กเหล่านี้มีปัญหาในการเรียน ทำให้มีผลการเรียนต่างเมื่อเทียบกับเด็กอื่นในวัยเดียวกัน ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างความเฉลียวฉลาดที่แท้จริงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศรียา นิยมธรรม (2540) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabled Children) ว่าหมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างของกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความเข้าใจ การใช้ภาษาพูด หรือภาษาเขียน ซึ่งความผิดปกตินี้ อาจเห็นได้ในลักษณะของการมีปัญหาในการรับฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคำนวณ ตลอดจนการรับรู้ ว่าเป็นผลจากความผิดปกติทางสมอง แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาในการเรียน อันเนื่องมาจากการมองไม่เห็น ปัญญาอ่อน การไม่ได้ยิน การเคลื่อนไหวไม่ปกติ เนื่องจากร่างกายพิการ มีอารมณ์แปรปรวน หรือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา

ผดุง อารยะวิญญู (2544) ได้กล่าวถึง คำจำกัดความของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลายก็คือ คำจำกัดความของกระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกา (U.S. Office of Education) และของคณะกรรมการร่วมแห่งชาติว่าด้วยความบกพร่องทางการเรียนรู้ (The National Joint Committee on Learning Disabilities - NJCLD) ไว้ว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นคำที่หมายถึงความผิดปกติที่มีลักษณะหลากหลายที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดถึงความยากลำบากในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การให้เหตุผล และความสามารถทางคณิตศาสตร์ ความผิดปกตินี้เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากความบกพร่องของระบบประสาทส่วนกลาง ปัญหาบางอย่างอาจมีไปตลอดชีวิตของบุคคลผู้นั้น นอกจากนี้บุคคลที่มีความบกพร่องดังกล่าวอาจแสดงออกถึงความไม่เป็นระบบระเบียบ ขาดทักษะทางสังคม แต่ปัญหาเหล่านี้ไม่เกื้อหนุนต่อสภาพความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง แม้ว่าสภาพความบกพร่องทางการเรียนรู้จะเกิดควบคู่ไปกับสภาพความบกพร่องทางร่างกายอื่น ๆ เช่น การสูญเสียสายตา หรือความบกพร่องทางสติปัญญา หรือความบกพร่องทางร่างกายอื่น ๆ หรืออิทธิพลจากภายนอก เช่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม หรือการสอนที่ไม่ถูกต้อง แต่องค์ประกอบเหล่านี้มิได้เป็นสาเหตุสำคัญของความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ว่าหมายถึง เด็กที่ไม่สามารถจะบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง ๆ ที่มีศักยภาพ แต่ความบกพร่องนั้นไม่ได้เกิดมาจากสาเหตุทางร่างกาย เช่น ปัญหาทางการมองเห็น หรือปัญหาทางการได้ยิน เด็กกลุ่มนี้จะมีกระบวนการเรียนรู้ที่บกพร่อง จะมีความยากลำบากในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การพูด การสื่อสาร การใช้ภาษาและการใช้กล้ามเนื้อเคลื่อนไหว

กล่าวโดยสรุป เนื่องจากลักษณะของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีความหลากหลาย ยังไม่ชัดเจน และมีความยากลำบากในการใช้จำแนกบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนั้น การให้ คำจำกัดความของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จึงมีความหลากหลายแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ผู้ให้คำจำกัดความว่าจะยึดแนวคิดใด อีกทั้งในปัจจุบันการให้ความหมายของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการ เรียนรู้ก็ยังคงมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา โดยมีความพยายามที่จะให้คำจำกัดความที่มีความครอบคลุม ลักษณะความบกพร่องที่หลากหลายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม คำจำกัดความ ข้างต้นนับเป็นคำจำกัดความที่ได้รับการยอมรับและนิยมใช้กันอยู่โดยทั่วไป

3. สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2544) กล่าวว่าไว้ว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียน เนื่องจากเด็กไม่สามารถเรียนได้ดีเท่ากับเด็กปกติทั่วไป การค้นหาความบกพร่องของเด็กส่วนมากเป็นหน้าที่ของ บุคลากรทางสาธารณสุข บุคลากรทางการศึกษาอาจจำแนกการรับรู้ไว้ เพื่อจะได้หาทางจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับปัญหาของเด็กต่อไป สาเหตุของความบกพร่องนี้อาจจำแนกได้ ดังนี้

1. การได้รับบาดเจ็บทางสมอง บุคลากรทางการแพทย์ที่ศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้ในหลายประเทศมีความเชื่อว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กเหล่านี้ไม่สามารถเรียนรู้ได้นั้น เนื่องมาจากการได้รับบาดเจ็บทางสมอง (brain damage) อาจจะเป็นการได้รับบาดเจ็บก่อนคลอด ระหว่าง คลอด หรือหลังคลอดก็ได้ การบาดเจ็บนี้ทำให้ระบบประสาทส่วนกลางไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ อย่างไรก็ตาม การได้รับบาดเจ็บอาจไม่รุนแรงนัก (minimal brain dysfunction) สมองและระบบประสาทส่วนกลางยัง ทำงานได้ดีเป็นส่วนมาก มีบางส่วนเท่านั้นที่บกพร่องไปบ้าง ทำให้เด็กมีปัญหาในการรับรู้ ซึ่งส่งผลโดยตรง ต่อการเรียนรู้ของเด็ก แต่ปัญหานี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับทั้งหมด เพราะเด็กบางรายอาจเป็นกรณียกเว้นได้

2. กรรมพันธุ์ งานวิจัยทางการแพทย์เป็นจำนวนมากระบุตรงกันว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้ บางอย่างสามารถถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ได้ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาเป็นรายกรณีพบว่า เด็กที่มีความ บกพร่องทางการเรียนบางคน อาจมีพี่น้องที่เกิดจากท้องเดียวกันมีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรืออาจมี พ่อแม่ พี่ น้อง หรือญาติใกล้ชิดมีความบกพร่องทางการเรียนรู้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการอ่าน การเขียนและความเข้าใจ มีรายงานการวิจัยที่น่าเชื่อถือได้ว่า เด็กฝาแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกัน (identical twin) เมื่อพบว่าฝาแฝดคนหนึ่งมีปัญหาในการอ่าน ฝาแฝดอีกคนหนึ่งมักมีปัญหาในการอ่านด้วย แต่ปัญหานี้ ไม่พบบ่อยนักสำหรับฝาแฝดที่มาจากไข่คนละใบ (fraternal twins) จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าความบกพร่อง ทางการเรียนรู้อาจสืบทอดทางกรรมพันธุ์ได้

3. สิ่งแวดล้อม ในที่นี้หมายถึง สาเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การได้รับบาดเจ็บทางสมองและกรรมพันธุ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กภายหลังคลอด เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น การที่เด็ก มีพัฒนาการทางร่างกายล่าช้าด้วยสาเหตุบางประการหรือร่างกายได้รับสารบางประการอันเนื่องจากสภาพมลพิษ ในสิ่งแวดล้อม การขาดสารอาหารในวัยทารกและในวัยเด็ก การสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพของครู ตลอดจนการ ขาดโอกาสในการศึกษา เป็นต้น แม้ว่าองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมเหล่านี้จะไม่ใช่ว่าสาเหตุที่ก่อให้เกิดความบกพร่อง ทางการเรียนรู้โดยตรง แต่องค์ประกอบเหล่านี้อาจทำให้สภาพการเรียนรู้ของเด็กมีความบกพร่องมากยิ่งขึ้น

เบญจพร ปัญญา (2543) ได้กล่าวถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่าอาจมีสาเหตุมาจากสมองทำงานผิดปกติเนื่องมาจากสาเหตุดังนี้

1. **พยาธิสภาพของสมอง** การศึกษาเด็กที่มีบาดแผลทางสมอง เช่น คลอดก่อนกำหนด ตัวเหลือง หลังคลอด ฯลฯ แต่มีสติปัญญาปกติ พบว่ามีปัญหาการอ่านร่วมด้วย
2. **ความผิดปกติของสมองซีกซ้าย** โดยปกติสมองซีกซ้ายจะควบคุมการแสดงออกทางด้านภาษา และสมองซีกซ้ายจะมีขนาดโตกว่าซีกขวา แต่เด็ก LD สมองซีกซ้ายและซีกขวามีขนาดเท่ากัน และมีความผิดปกติอื่น ๆ ที่สมองซีกซ้ายด้วย
3. **ความผิดปกติของคลื่นสมอง** เด็ก LD จะมีคลื่นแอลฟาที่สมองซีกซ้ายมากกว่าเด็กปกติ
4. **กรรมพันธุ์** เด็กที่มีปัญหาการอ่านบางรายมีความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 15 และสมาชิกของครอบครัวเคยเป็น LD โดยที่พ่อแม่มักเล่าว่าเมื่อตอนเด็ก ๆ ตนเคยมีลักษณะคล้ายกัน
5. **พัฒนาการล่าช้า** เดิมเชื่อว่า LD มีผลจากพัฒนาการล่าช้า แต่ปัจจุบันไม่เชื่อเช่นนั้น เพราะเมื่อโตขึ้นเด็กไม่ได้หายจากโรคนี้

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) กล่าวว่า นักวิจัยได้พยายามหาสาเหตุที่ชัดเจน โดยหวังว่าในอนาคตอาจจะป้องกันและอาจจะช่วยให้วินิจฉัยความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำ ปัจจุบันทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับโดยส่วนใหญ่คือ ความบกพร่องทางการเรียนรู้มีรากฐานมาจากความผิดปกติของโครงสร้างและการทำงานของสมอง หรือหลาย ๆ กรณี ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนคลอด และมีงานวิจัยทางพันธุกรรมได้ให้หลักฐานที่สรุปได้ว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านและความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์นั้น อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

หน่วยที่ 2

การตรวจสอบ ประเมิน คัดกรอง/คัดแยกผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (กรณีศึกษา)

การวิเคราะห์ผู้เรียน

1. ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในวัยต่าง ๆ

ในปัจจุบันเป็นที่ตระหนักแล้วว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นปัญหาที่สามารถปรากฏอยู่ในช่วงวัยต่าง ๆ ของชีวิต โดยลักษณะของปัญหาอาจแตกต่างกันไปในแต่ละวัย ดังนั้น หากได้รู้ลักษณะของความบกพร่องทางการเรียนรู้ในแต่ละวัย ทำให้สามารถช่วยเหลือกลุ่มบุคคลเหล่านี้ในช่วงวัยต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ในที่นี้จำแนกลักษณะที่เป็นความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็น 4 ช่วงวัย คือ ก่อนวัยเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และวัยผู้ใหญ่ (Lerner, 2003; Lerner, 2006) ดังมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ช่วงก่อนวัยเรียน (The Preschool Level)

โดยทั่วไปนักการศึกษายังไม่เห็นด้วยที่จะคัดแยก (identify) ว่าเด็กคนใดบ้างในช่วงวัยนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 6 ขวบ ที่พบว่ามี ความบกพร่องทางการเรียนรู้มักจะถูกระบุว่าเป็นเด็กที่มีความล่าช้าทางพัฒนาการ (developmental delay) หรือเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยง (children at risk) ซึ่งไม่ถือว่าอยู่ในประเภทใด ๆ ของความบกพร่องตามที่ได้กำหนดไว้ งานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าการที่เด็กได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสมตั้งแต่ในช่วงวัยเด็กเล็ก จะทำให้เป็นผลดีต่อความพยายามทางด้านการศึกษาในระยะต่อ ๆ มา (Lerner, Lowenthal & Egan, 2003 อ้างใน Lerner, 2006)

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในช่วงนี้ ส่วนใหญ่จะพบว่ามีความด้อยหรือล่าช้าไม่เป็นไปตามวัยในพัฒนาการทางด้านการเคลื่อนไหว เช่น การคลาน การเดิน การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็ก มีความล่าช้าของพัฒนาการทางภาษา มีความบกพร่องทางการพูด มีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ล่าช้า (poor cognitive development) และมีความบกพร่องทางการรับรู้ เป็นต้น ตัวอย่างปัญหาที่สามารถเห็นได้ชัดเจนของเด็กวัยนี้ เช่น พบว่าเด็กวัย 3 ขวบ ที่มีปัญหาในการจับหรือรับลูกบอล มีปัญหาในการกระโดด มีปัญหาในการเล่นของเล่นที่ใช้มือประกอบ (manipulative toys) ซึ่งเป็นผลจากพัฒนาการทางการเคลื่อนไหวที่ล่าช้า เป็นต้น หรือเด็กวัย 4 ขวบ ที่อาจพบว่าไม่สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ การรู้คำศัพท์จำกัดและไม่สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้อันเป็นผล เนื่องมาจากความบกพร่องทางด้านภาษาและการพูด และเด็กวัย 5 ขวบ ที่อาจพบว่าไม่สามารถนับ 1 ถึง 10 ได้ หรือมีความยุ่งยากในการทำงาน (work puzzle) ซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการทางสติปัญญาล่าช้าหรือพัฒนาการไม่ได้ตามวัย (poor cognitive development) นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในวัยนี้ มักมีปัญหากับพฤติกรรมการไม่อยู่นิ่ง (hyperactivity) และสมาธิสั้น (poor attention)

1.2 ระดับประถมศึกษา (The Elementary Level)

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวนมากที่เริ่มแสดงถึงความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ชัดเจน เมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนและประสบกับความล้มเหลวในการเรียนรู้ทางวิชาการ โดยส่วนใหญ่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ทำให้อาจเกิดความบกพร่องทางการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ การเขียน หรือวิชาอื่น ๆ ได้เช่นกัน

ลักษณะบางประการของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในวัยนี้ที่พบเห็นอยู่ทั่ว ๆ ไป ได้แก่ ทักษะทางการเคลื่อนไหวที่ล่าช้าไม่สมวัย (poor motor skills) ซึ่งอาจแสดงออกโดยการจับดินสอที่ดุ่มง่าม ไม่ถูกวิธี ลายมือยุ่งเหยิง อ่านยาก มีความยากลำบากในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การทำโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์และการให้เหตุผล เป็นต้น

เนื่องจากการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ อีกทั้งหลักสูตรระดับประถมศึกษาในช่วงหลัง ๆ มีความยากและความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาในระดับนี้ จึงอาจพบว่าเด็กบางคนจะมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น สังคมศึกษา หรือวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้อาจพบปัญหาทางอารมณ์ อันเนื่องมาจากเด็กต้องประสบกับความล้มเหลวในการเรียนปีแล้วปีเล่า โดยเฉพาะเมื่อเด็กเปรียบเทียบความสามารถของตนเองกับเพื่อนคนอื่น ๆ และสำหรับเด็กบางคนปัญหาทางสังคมรวมทั้งปัญหาในการสร้างมิตรภาพหรือรักษามิตรภาพให้คงอยู่อาจเป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

1.3 ระดับมัธยมศึกษา (The Secondary Level)

ในช่วงวัยนี้เด็กจะประสบกับปัญหาและความยากลำบากเพิ่มมากยิ่งขึ้น เนื่องจากความคาดหวังของโรงเรียนและครู ความสับสนของเด็ก รวมทั้งความล้มเหลวทางการเรียนรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ตัวเด็กเองซึ่งอยู่ในช่วงของวัยรุ่นก็เริ่มมีความกังวลถึงอนาคตของตนเอง หลังจากสำเร็จการศึกษาจากทางโรงเรียน ดังนั้นเด็กอาจต้องการคำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา การประกอบอาชีพ หรือการฝึกอบรมทางวิชาชีพ สำหรับปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในวัยนี้ นอกจากจะมีปัญหาทางด้านการอ่าน การพูด การเขียนการคิดคำนวณ การทำโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การให้เหตุผลที่อาจเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมาจากระดับประถมศึกษาแล้ว เด็กในช่วงวัยนี้ซึ่งเป็นวัยที่มีความรู้สึกอ่อนไหวมากกว่าปกติ ยังมักจะประสบกับปัญหาทางอารมณ์และสังคม รวมทั้งการเห็นคุณค่าในตนเอง (Lerner, 2006; Deshler, Ellis & Lenz, 1996)

1.4 วัยผู้ใหญ่ (The Adult Years)

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้บางคน เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแล้วจะสามารถก้าวผ่านอุปสรรคและความบกพร่องทางการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยได้เรียนรู้ในการที่จะทำให้ความบกพร่องทางการเรียนรู้ลดน้อยลง หรือรู้แนวทางในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง อย่างไรก็ตาม ยังคงมีเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวนมากที่ความบกพร่องทางการเรียนรู้อย่างคงมีต่อเนื่อง โดยทั่วไปพบว่าอาจมีความยากลำบากในการนำข้อมูลหรือความรู้ที่ได้เรียนรู้มาแต่เดิมมาใช้ในการเรียนรู้ ในสถานการณ์ใหม่ ๆ มีความยากลำบากในการจัดระบบความคิด มีความยากลำบากในการจดจำและประยุกต์ใช้ข้อมูลที่ได้เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และมีความยากลำบากในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น จนถึงวัยที่เป็นผู้ใหญ่

ความบกพร่องเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นความยากลำบากในการอ่าน หรือความบกพร่องในทักษะทางสังคมนับเป็นข้อจำกัดในความเจริญก้าวหน้าในงานอาชีพของตนเอง รวมทั้งยังอาจเป็นปัญหาในการสร้างมิตรภาพและรักษามิตรภาพกับผู้อื่นให้คงอยู่อีกด้วย

2. ประเภทและลักษณะของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ดังนี้

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) ได้กล่าวถึงประเภทและลักษณะของความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ว่า ในอดีตเรียกการบกพร่องในการเรียนรู้ว่า เป็นความบกพร่องทางด้านทักษะทางวิชาการ (academic skill disorders) เพราะผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้นี้มักจะตามไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทางด้านวิชาการ อาจจะล่าหลังจากเพื่อนไปหลายปีในเรื่องของทักษะการอ่าน การเขียนหรือการคิด คำนวณ

DSM IV (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 4, 2000) ได้ระบุประเภทของความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่าแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความบกพร่องทางการอ่าน (reading disorder) เป็นความบกพร่องที่พบบ่อยที่สุดและมีผลกระทบต่อผู้เรียนในวัยประถมศึกษาประมาณร้อยละ 2-8 มักรู้จักกันในนามของ ดิสเล็กเซีย (Dyslexia) ตัวอย่างอาการบกพร่องทางการอ่าน ได้แก่ การแยกแยะหรือการจำตัวอักษร เช่น ความสับสนระหว่างตัวอักษร ม กับ น หรือตัวอักษร ถ กับ ก ทำให้การเรียนรู้เรื่องคำศัพท์เป็นเรื่องยากสำหรับผู้เรียน

2. ความสามารถทางการเขียน (disorder of written expression) เป็นความบกพร่องที่เรียกว่า ดิสกราเฟีย (dysgraphia) มีลักษณะของการแสดงออกทางการเขียนค่อนข้างยากลำบากสำหรับเด็ก แม้จะใช้เวลาและความพยายามมากเพียงใดก็ตาม ลายมือก็แทบจะอ่านไม่ออกเลย สาเหตุของปัญหาอาจเกิดจากการทำงานของสมองที่มีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์และประสานกันเป็นอย่างดี เพื่อที่จะใช้ในเรื่องคำศัพท์ หลักภาษา การเคลื่อนไหวมือ และความจำ ดังนั้นความบกพร่องทางการเขียนอาจมีผลมาจากปัญหาด้านใดด้านหนึ่งได้ เช่น ถ้าเด็กไม่สามารถจะแยกแยะลำดับของเสียงในคำได้ ก็จะมีปัญหาในการสะกดคำ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเขียนก็อาจจะเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านภาษา ด้านการแสดงออกทำให้ไม่สามารถแต่งหรือเติมประโยคให้ถูกต้องตามหลักภาษาได้

3. ความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์ (mathematics disorder) เช่น การคิดคำนวณคณิตศาสตร์ที่เป็นขั้นเป็นตอนที่สลับซับซ้อน หรือแม้ว่าจะเป็นโจทย์คณิตศาสตร์อย่างง่าย ๆ ก็ตาม เนื่องจากการคิดคำนวณเกี่ยวข้องกับการจดจำจำนวนและสัญลักษณ์ ได้แก่ การจำสูตรคูณ การเรียงลำดับจำนวน และยังเกี่ยวข้องกับความเข้าใจ ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม เช่น หลักการต่าง ๆ ภาพของจำนวนและเศษส่วนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นเรื่องยากมากสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการคิดคำนวณ ทั้งนี้ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนและความคิดรวบยอด หรือหลักการพื้นฐานทางคณิตศาสตร์นั้น มีแนวโน้มที่จะปรากฏชัดตั้งแต่วัยต้น ๆ ของการเรียนและความบกพร่องที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนสูง ๆ ขึ้น ไปมักจะเกี่ยวข้องกับปัญหาในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

4. ความบกพร่องที่ไม่สามารถเฉพาะเจาะจง (learning disorder not otherwise specified) DSM IV ยังให้รายการความบกพร่องในการเรียนรู้ประเภทอื่น ๆ อีก ที่ไม่เข้ากฎเกณฑ์ของความบกพร่องในการอ่าน

การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งอาจจะหมายรวมถึงความบกพร่องทั้ง 3 ประเภทที่เกิดร่วมกัน หรือเป็นความบกพร่องที่ไม่ได้ต่างกว่าเกณฑ์มากนัก

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ มีแง่มุมต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยความสามารถของสมองหลาย ๆ ส่วนหลาย ๆ เรื่องร่วมกัน ดังนั้นจึงไม่น่าประหลาดใจเลยที่คนบางคนอาจจะมี ความบกพร่องในการเรียนรู้มากกว่าหนึ่งด้าน เช่น ความสามารถในการเข้าใจภาษาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้สำหรับการพูด ดังนั้นความบกพร่องใด ๆ ก็ตามที่ขัดขวางความสามารถที่จะเข้าใจภาษาก็ย่อมไปรบกวนพัฒนาการทางการพูดและสกัดกั้นการเรียนรู้ที่จะอ่านและเขียนด้วย ความผิดปกติเพียงส่วนเดียวของการทำงานของสมองก็สามารถที่จะมีผลกระทบต่อไป

กิจกรรมประเภทต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย นอกจากนี้ยังมีความบกพร่องที่พบร่วมกับความบกพร่องในการเรียนรู้ ได้แก่

1. ความบกพร่องทางสมาธิ (attention deficit hyperactivity disorders: ADHD) เด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ร่วมกับความบกพร่องทางด้านสมาธิ จะไม่สามารถจดจ่อและสนใจกับสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ เด็กและผู้ใหญ่บางคนที่มีความบกพร่องทางด้านสมาธิจะดูเหมือนกับเหม่อลอย ฝันกลางวันมากเกินไป และเมื่อถึงความสนใจของเขาได้สำเร็จ ก็มักจะเสียสมาธิได้ง่าย วอกแวกง่าย เด็กบางคนมีความบกพร่องทางด้านสมาธิและซุกซนอยู่ไม่สุข บางคนมีความบกพร่องทางด้านสมาธิโดยที่ไม่ซนเขาจะนั่ง เงียบ ๆ เงย ๆ แต่มีอาการเหม่อลอย บางคนมีลักษณะที่ผลิผลาม หุนหันพลันแล่น อดทนรออะไรไม่ได้ วิ่งข้ามถนนโดยไม่มองซ้ายมองขวา อาจจะกระโดดขึ้นลงทำให้เกิดอุบัติเหตุ แขนขาหัก เป็นต้น จึงเป็นสิ่งที่น่าเห็นใจว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ร่วมกับความบกพร่องทางด้านสมาธิ และยังมีอาการไฮเปอร์แอคทีฟ (hyper active) หรือซนมากกว่าปกติร่วมด้วย จะเป็นเด็กที่มีภาวะความบกพร่องที่รุนแรง มีผลกระทบต่อการเรียนรู้มาก และแก้ไขได้ยากกว่าเด็กที่มีความบกพร่องลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพียงอย่างเดียว

2. ความบกพร่องทางการสื่อสาร (communication disorders) ปัญหาการสื่อสารทางการพูดและภาษา จะเป็นตัวบ่งชี้แรกที่สุดของความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา จะมีความยากลำบากในการออกเสียงพูดการใช้ภาษาพูดเพื่อการสื่อสารหรือการเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูด นอกจากนี้ การวินิจฉัยเฉพาะเจาะจงลงไป จึงเป็นไปตามลักษณะของปัญหา ได้แก่

- 2.1 ความบกพร่องทางการแสดงออกด้วยภาษา (expressive language disorder)

- 2.2 ความบกพร่องทางการรับรู้ภาษาและการแสดงออก (mixed receptive expressive language disorder)

- 2.3 ความบกพร่องทางการออกเสียง (phonological disorder)

จากคำกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นผู้ที่มีสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่การที่ต้องประสบกับความล้มเหลวในการเรียนนั้น เนื่องจากเกิดช่องว่าง (gap) หรือความไม่สอดคล้องกันระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถที่แท้จริงทางสติปัญญา ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเรียนรู้

ปัญหาหรือความยากลำบากทางการเรียนรู้

ปัญหาหรือความยากลำบากทางการเรียนรู้จะแบ่งออกเป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ (Salend, 2005)

1. ความยากลำบากในการเรียนรู้ทางวิชาการ (Learning and Academic Difficulties)

เนื่องจากผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวนมากจะมีความบกพร่องหรือความยากลำบากเกี่ยวกับความจำ สมาธิ หรือการจัดระบบ จึงทำให้การเรียนรู้ทางวิชาการของผู้เรียนเหล่านี้มีความอ่อนด้อยไปด้วย โดยผู้เรียนเหล่านี้มักประสบกับปัญหาหรือความยากลำบากเกี่ยวกับการรับข้อมูลการประมวลผลข้อมูล ความจำ และการแสดงออกเกี่ยวกับความคิดหรือความรู้สึกของตนเองซึ่งความบกพร่อง หรือความยากลำบากเหล่านี้เอง ที่ส่งผลให้พวกเขามีปัญหาหรือความยากลำบากในเรื่องของการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์

สำหรับปัญหาทางด้านการอ่านนั้น นับเป็นปัญหาหลักที่ผู้เรียนกลุ่มนี้ประสบ โดยจากงานวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ถึงประมาณร้อยละ 80 ที่มีปัญหาทางด้านการอ่าน โดยปัญหาและความยากลำบากด้านการอ่านอาจเห็นได้จากการที่เด็กไม่สามารถจำรูปและเสียงของพยัญชนะได้ ไม่สามารถจำคำได้ และไม่สามารถใช้เทคนิคการเดาความหมายของคำจากบริบทได้ มีอัตราการอ่านที่ช้ามาก มีความอ่อนด้อยในเรื่องการฟังและการอ่านเพื่อความเข้าใจ หรืออาจอ่านหลงคำหลงประโยคหรือบรรทัด โดยจะเห็นว่าผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านนั้น อาจส่งผลให้เด็กอ่านคำสั่งต่าง ๆ ผิดพลาดหรือหลีกเลี่ยงการอ่าน การเขียน หรือประสบกับปัญหาในการได้มาซึ่งข้อมูลหรือองค์ความรู้ต่าง ๆ ในหนังสือเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านจำนวนมากจะประสบกับปัญหาด้านการเขียนด้วย โดยปัญหาทางด้านการเขียนนั้นอาจจะแสดงออกถึงความยากลำบากในเรื่องของความคิด การจัดระบบของข้อความ โครงสร้างของประโยค การเลือกใช้คำศัพท์ การสะกดคำ และความถูกต้องของไวยากรณ์ ซึ่งความยากลำบากเกี่ยวกับการเขียนเหล่านี้สามารถส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในวิชาอื่น ๆ ได้ด้วยเช่นกัน ส่วนปัญหาทางด้านคณิตศาสตร์ที่เด็กประสบนั้น อาจสังเกตได้จากการที่เด็กมีความอ่อนด้อยเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ ตัวอย่างเช่น ไม่สามารถจำแนกความแตกต่างของตัวเลข จำนวน เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ การด้อยความสามารถในการแก้โจทย์ ปัญหา การเปรียบเทียบหรือการคิดคำนวณที่มีขั้นตอนซับซ้อนมากขึ้น

2. ความยากลำบากเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร (Language and Communication Difficulties) ความยากลำบากทางด้านภาษานับเป็นลักษณะพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนเหล่านี้บางคนอาจมีภาษาพูดที่มีรูปแบบไม่สมบูรณ์ เหมือนเด็กทั่ว ๆ ไป มีความยากลำบากในการเข้าใจความหมายของภาษา และมีความยากลำบากในการแสดงความคิดหรือความรู้สึกของตนเอง โดยจะสังเกตเห็นได้จากการที่เด็กเหล่านี้จะมีความยากลำบากในการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ การทำตามคำสั่ง การเข้าใจคำถาม การออกเสียงคำ และการแสดงออกเพื่อให้ผู้อื่นรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองต้องการสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องที่ไม่ใช่ด้านภาษา หรือเป็น nonverbal learning disabilities จะมีความยากลำบากในการเข้าใจเกี่ยวกับภาษากาย ภาษาท่าทาง และการเลือกใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

ในบริบทต่าง ๆ เด็กอาจช่างพูด แต่ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารและคำที่เลือกใช้อาจมีวงคำศัพท์ที่จำกัด รวมทั้งมีลักษณะไม่สละสลวย นอกจากนี้ระดับเสียงที่ใช้จะเป็นระดับเสียงที่ต่างและมักจะไม่ใช่คำที่เข้าใจตัวชี้แนะทางสังคม (social cues) จึงทำให้มีความยากลำบากในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเนื่องจากมักจะรับรู้ในสิ่งที่เป็นรายละเอียดมากกว่าสิ่งที่เบามือ จึงมีความยากลำบากในการเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่รับรู้โดยการเห็น การทำงานที่ซับซ้อนให้เสร็จสมบูรณ์ การจัดลำดับความสำคัญของงาน การระบุใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่าน การจดโน้ต การจัดระบบและเชื่อมโยงลำดับของความคิดในงานเขียน

3. ความยากลำบากเกี่ยวกับการรับรู้และการเคลื่อนไหว (Perceptual and Motor Difficulties)

แม้ว่าผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจไม่ได้มีประสาทการรับรู้ที่บกพร่อง แต่เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่มักมีความยากลำบากในการระลึกถึง การจำแนก และการแปลความหมายสิ่งเร้าที่ได้จากการรับรู้โดยการเห็นและการได้ยิน ยกตัวอย่างเช่น ผู้เรียนเหล่านี้บางคนอาจมีความยากลำบากในการจำแนกรูปทรง ลักษณะของตัวอักษร การคัดลอกงานจากกระดานดำ การทำตามคำสั่งที่มีหลายขั้นตอน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับเสียง การที่ต้องให้ความสนใจกับสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้อง และการต้องทำงานในช่วงเวลาที่เหลือ นอกจากนี้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจมีความบกพร่องในการทำงานของกล้ามเนื้อเล็กและมัดใหญ่ โดยความบกพร่องของกล้ามเนื้อใหญ่อาจแสดงออกโดยท่าทางการเดินที่ดูงุ่มง่าม การทรงตัวที่ไม่ค่อยสมดุล การที่ไม่สามารถจับหรือเตะลูกบอลได้ หรือการที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือเดินไปตามจังหวะได้ ส่วนความบกพร่องของกล้ามเนื้อเล็กอาจแสดงออกถึงความยากลำบากในการตัด การติดปะรูปภาพ การวาดภาพการลากเส้นตามรอย การจับดินสอการเขียน การคัดลอก และการเขียนตัวเลขให้ตรงหลัก ปัญหาทางด้านการเคลื่อนไหวอีกประการหนึ่งที่อาจพบในเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้บางคน คือ การซุกซน ไม่อยู่นิ่ง (hyperactive) ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา มีความยากลำบากในการนั่งติดที่

4. ความยากลำบากเกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์และสังคม (Social-Emotional and Behavioral Difficulties) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้บางคนอาจเคยมีปัญหาทางด้านพฤติกรรมและสังคม โดยจะเห็นได้จากการที่เด็กไม่เห็นคุณค่าของตนเอง การหลีกเลี่ยงการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย การแยกตัวออกจากสังคม มีความรู้สึกโดดเดี่ยว ความคับข้องใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลต่อการเรียนและการทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามมาของเด็ก ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องมาจากการที่เด็กเหล่านี้มีความอ่อนด้อยเกี่ยวกับทักษะทางสังคมทำให้เด็กไม่เข้าใจเกี่ยวกับตัวชี้แนะทางสังคม (Social cues) จึงทำให้การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมีความล้มเหลวเพราะไม่รู้ว่าการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในบริบทต่าง ๆ นั้น ตนเองควรพูดหรือแสดงพฤติกรรมอย่างไรจึงจะเหมาะสม

5. สรุปลักษณะเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยภาพรวม

การบ่งบอกลักษณะโดยรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นเรื่องค่อนข้างยาก เพราะความหลากหลายความหมายของเด็กกลุ่มนี้ แม้แต่นักวิชาการ นักการศึกษา หรือนักจิตวิทยาก็ยังกล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกในรายละเอียด อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าลักษณะที่ค่อนข้างเด่นชัดของเด็กกลุ่มนี้ คือ ความด้อยความสามารถอย่างมากในทางภาษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการอ่าน การเขียน การสะกดคำ และการคิดคำนวณหรือการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ และยังพบว่า

เด็กกลุ่มนี้มักมีความบกพร่องด้านอื่น ๆ อยู่ร่วมด้วย เช่น บกพร่องทางด้านสมาธิ พฤติกรรม อารมณ์หรือสังคม เป็นต้น (Lerner, 2006; Smithetal., 2006; Mercer& Pullen, 2005; Smithetal., 1997; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2548; เบลูจพร ปัญญา, 2547; ผดุง อารยะวิญญู, 2544; ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2543) ในการนำเสนอลักษณะของเด็กกลุ่มนี้จะจำแนกออกเป็นลักษณะของปัญหาหรือความยากลำบากที่เด็กแสดงออกใน 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ ปัญหาทางด้านการอ่าน ปัญหาทางด้านการเขียนและการสะกดคำปัญหาทางด้านการคิดศาสตร์ และปัญหาทางด้านอื่น ๆ

5.1 ปัญหาทางด้านการอ่าน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านการอ่าน โดยจากงานวิจัยพบว่ามีประมาณร้อยละ 80 ของเด็กกลุ่มนี้ (Lyonetal., 2001 อ้างถึงใน Smithetal., 2006) และเด็กที่มีปัญหารุนแรงด้านการอ่าน เรียกว่า ดิสเล็กเซีย (dyslexia) โดยทั่วไปพบว่าปัญหาทางด้านการอ่านอาจมีหลายประการ ในที่นี้จะนำเสนอลักษณะเด่น ๆ บางประการที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไป

1. มีความยากลำบากในการจำรูปพยัญชนะและการอ่านพยัญชนะ
2. มีความยากลำบากในการแยกแยะเสียง เช่น การแยกแยะเสียง บ ป ผ
3. มีความยากลำบากในการจำรูปสระและการอ่านสระ
4. การออกเสียงคำไม่ชัด หรือไม่ออกเสียงบางเสียง บางครั้งออกเสียงรวบคำ
5. ไม่สามารถอ่านคำได้ถูกต้อง เช่น การอ่านคำที่มีวรรณยุกต์กำกับ การอ่านคำที่มีตัวสะกด

ไม่ตรงมาตรา

6. อ่านคำโดยสลับตัวอักษร เช่น “นก” เป็น “กน” “งาน” เป็น “นาง” เป็นต้น
7. ไม่สามารถอ่านข้อความหรือประโยคได้ถูกต้อง เช่น อ่านข้ามคำ อ่านตกหล่น อ่านคำเพิ่ม

อ่านสลับคำ

8. ไม่สามารถเรียงลำดับจากเรื่องที่อ่านได้
9. จับข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่านไม่ได้
10. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านไม่ได้

5.2 ปัญหาทางด้านการเขียนและการสะกดคำ เด็กที่มีปัญหาทางด้านการเขียนและการสะกดคำพบว่าอาจมีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้

1. มีความยากลำบากในการเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย เช่น เด็กจะลากเส้นวน ๆ ไม่รู้ว่าจะมีหัวเข้านหรือออกนอก ขีดวน ๆ ซ้ำ ๆ
2. เขียนพยัญชนะ สระ และเลขไทยกลับด้านคล้ายมองจากกระจกเงา
3. มีความสับสนในการเขียนพยัญชนะ และเลขไทยที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น ค-ต น-ม
4. เขียนด้ายลายมือที่อ่านไม่ออก
5. เขียนเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ในคำผิดตำแหน่ง เช่น “ปลา” เป็น “ปาล” “หมู” เป็น “หุม” “กล้วย” เป็น “กล้วย”

พ-ผ ๓-๗ ๔-๕

6. เขียนสะกดคำผิด โดยเฉพาะคำพ้องเสียง คำที่มีตัวสะกดในมาตราเดียวกัน คำที่มีตัว
การันต์

7. เขียนคำตามคำอ่านไม่ได้

8. เขียนไม่ได้ใจความ

9. เขียนหนังสือ ลอกโจทย์จากกระดานดำซ้ำเพราะกลัวสะกดผิด

10. เขียนไม่ตรงบรรทัด เขียนต่างหรือเหนือเส้น ขนาดตัวอักษรไม่เท่ากัน ไม่เว้น

ขอบกระดาษ ไม่เว้นช่องไฟ

11. จับดินสอหรือปากกาแน่นมาก

12. ลบบ่อย ๆ เขียนทับคำเดิมหลายครั้ง เขียนตัวหนังสือตัวโต

5.3 ปัญหาทางด้านคณิตศาสตร์

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทางด้านการคณิตศาสตร์พบว่าอาจมีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้

1. ไม่เข้าใจค่าของตัวเลขและจำนวน เช่น บางคนจะนับตัวเลข หรือจำนวนได้ แต่ไม่เข้าใจ
ความหมายของตัวเลขหรือจำนวนที่ตนนับ

2. ไม่เข้าใจเกี่ยวกับค่าประจำตำแหน่ง เช่น จะไม่รู้ค่า เลข “3” ในจำนวนต่อไปนี้ 23, 38,
317 มีค่าแตกต่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลทำให้มีความยุ่งยากในการบวก ลบ คูณ หาร จำนวน และไม่สามารถ
หาคำตอบที่ถูกต้องได้

3. ไม่สามารถจำ และเขียนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้ เช่น “+ แทนการบวก” “- แทน
การลบ” “X แทน การคูณ” และ “÷ แทนการหาร”

4. ไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เช่น ไม่เข้าใจว่า

+ หมายถึงเพิ่มขึ้น มากขึ้น

- หมายถึงลดลง น้อยลง

x หมายถึงมากกว่า

÷ หมายถึงน้อยกว่า

5. มีความยากลำบากในการบวก ลบ คูณ หาร เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่ง
อย่าง เช่น ในการบวกจำนวน เด็กจะไม่เข้าใจว่าจะต้องบวกตัวเลขในหลักหน่วยก่อน แล้วจึงบวกตัวเลข
ในหลักสิบ และหลักร้อยตามลำดับ เด็กจะคำนวณโดยการบวกตัวเลขในหลักหน้าสุดก่อน คือจะบวกตัวเลข
ในหลักร้อยก่อนแล้วจึงจะเป็นตัวเลขในหลักสิบ และหลักหน่วย เป็นต้น

6. มีความยากลำบากในการบวก การลบที่มีการทด และการกระจาย เช่น การบวก 56 กับ
28 ซึ่งจะมีการทดจากผลบวกในหลักหน่วย หรือการลบ 72 ด้วย 45 ซึ่งจะต้องมีการกระจายในหลักสิบ เป็นต้น

7. เขียนตัวเลขกลับกัน เช่น “45” เป็น “54” หรือเขียน “5 เป็น 5”

8. มีความยากลำบากในการจำแนกรูปทรงเรขาคณิต เช่น การจำแนกรูปสามเหลี่ยมรูป
สี่เหลี่ยม รูปห้าเหลี่ยม เด็กอาจทำไม่ได้

9. มีความยากลำบากในการจำแนกวัตถุ หรือสิ่งของที่มีขนาดต่างกันออกจากกัน เช่น การแยกลูกบอล หรือลูกแก้วสองขนาดที่กองรวมกันอยู่ออกเป็นสองกอง กองหนึ่งเป็นลูกแก้วหรือลูกบอลขนาดเล็ก อีกกองหนึ่งเป็นลูกแก้วหรือลูกบอลขนาดใหญ่ เด็กอาจทำไม่ได้

10. มีความยากลำบากในการแก้โจทย์ปัญหา เนื่องจากเด็กไม่สามารถตีโจทย์ปัญหาเหล่านั้นได้ ทำให้ไม่เข้าใจว่าจะใช้การบวก การลบ การคูณ หรือการหาร

11. มีความสับสนในการเรียงลำดับวันหนึ่งในสัปดาห์ และเดือนในหนึ่งปี

5.4 ปัญหาทางด้านอื่น ๆ

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจมีความบกพร่องทางด้านอื่น ๆ ต่อไปนี้ร่วมด้วย เช่น ความบกพร่องทางด้านสมาธิและความสนใจ การจัดระบบระเบียบพฤติกรรมและอารมณ์ การประสานสัมพันธ์กันของร่างกายและด้านความจำ

1. ความบกพร่องทางด้านสมาธิและความสนใจ

จากการศึกษาวิจัย พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะมีความบกพร่องทางด้านสมาธิและความสนใจร่วมด้วยร้อยละ 41 ถึง 80 (Delong, 1995 อ้างถึงใน Smith et al., 2006) โดยความบกพร่องทางด้านสมาธิและความสนใจอาจแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้

ซุกซน ไม่อยู่นิ่ง

มีสมาธิสั้น คือ ช่วงความตั้งใจสั้นเมื่อเทียบกับเด็กทั่วไป

หุนหันพลันแล่น มีแนวโน้มที่จะตอบคำถาม หรือทำสิ่งต่าง ๆ โดยที่ไม่ได้ไตร่ตรองหรือพิจารณาผลที่เกิดขึ้น

ขาดสมาธิในสิ่งที่เรียน หรือแบบฝึกหัดที่ต้องทำ หันเหไปสู่สิ่งอื่นได้ง่าย

ไม่สามารถทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จ โดยจะเห็นได้จากการทำแบบฝึกหัดหรืองานอื่น ๆ ค้างไว้ กระวนกระวาย ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างไร้เป้าหมาย

รอคอยไม่เป็น ดังจะเห็นว่าเมื่อให้คอยอะไรนาน ๆ มักทนไม่ค่อยได้ ฝืนกลางวัน เช่น นั่งตาลอย

2. ความบกพร่องในการจัดระเบียบ

ความบกพร่องในการจัดระเบียบอาจแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้

มีความยากลำบากในการจัดการ และการบริหารเวลา ทำให้ไม่สามารถทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

มีความยากลำบากในการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่จะทำ โดยไม่รู้ว่าสิ่งใดควรทำก่อน และสิ่งใดควรทำหลัง

มีความยากลำบากในการจัดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ มีความยากลำบากในการทำงานตามแผนที่วางไว้

มีความยากลำบากในการจัดหมวดหมู่ และการจัดลำดับความคิด มักหาของไม่พบ เนื่องจากไม่มีระบบในการจัดเก็บ โดยจะพบว่าเด็กมักหาการบ้าน หนังสือ ดินสอ ยางลบไม่พบ

โต๊ะทำงานเลอะเทอะ ไม่มีระเบียบ

3. ความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์

ความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์อาจแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้

มีความยากลำบากในการสร้างมิตรภาพ หรือรักษามิตรภาพให้คงอยู่ มีพฤติกรรมที่ไม่ยังคิด มีความอดทน อดกลั้นต่อความกดดันหรือความคับข้องใจได้น้อย อารมณ์ขึ้น ๆ ลง ๆ หงุดหงิดง่าย อาจมีพฤติกรรมก้าวร้าวกับบุคคลที่อยู่รอบข้าง ในกรณีถูกจ้ำจี้จ้ำไชในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รับการเปลี่ยนแปลงในกิจวัตรประจำวันได้น้อย รู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้ ขาดความภาคภูมิใจ

ในตนเอง

ไม่รู้สึกลำบากเมื่อคนอื่นซ้ำ แต่จะรู้สึกซ้ำในขณะที่ผู้อื่นไม่ซ้ำ ไม่สามารถตีความหมายทางภาษากายหรือท่าทาง (nonverbal cues) มีความยากลำบากในการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์ทางสังคม มักไม่ให้ความร่วมมือกับเพื่อน ๆ ในการทำงานกลุ่ม มักชอบเล่นกับเด็กที่อายุน้อยกว่าตนเอง

4. ความบกพร่องทางด้านการประสานสัมพันธ์กันของร่างกาย

ความบกพร่องทางด้านการประสานสัมพันธ์กันของร่างกายแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้ มีความยากลำบากในการจับวัตถุเล็ก ๆ ซึ่งเกิดจากความบกพร่องของกล้ามเนื้อเล็ก เช่น ไม่สามารถผูกเชือก รongเท้าได้

การเรียนรู้ในเรื่องทักษะการช่วยตนเองทำได้ไม่ดี

มีปัญหาในเรื่องการตัด ดังจะเห็นได้จากการใช้กรรไกรตัดกระดาษ หรือ สิ่งของไม่สามารถทำได้หรือได้ไม่ดี

ลายมืออ่านยาก การเว้นช่องไฟไม่ดี เขียนไม่ตรงบรรทัด

การวิ่ง การปีนป่ายทำได้ไม่ดี ดุ้งม่งาม ซึ่งเกิดจากความบกพร่องในการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่

มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการเล่นกีฬา

5. ความบกพร่องทางด้านความจำ

ความบกพร่องทางด้านการจำแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้

มีความยากลำบากในการจำสิ่งที่เรียน และการดึงสิ่งที่รู้ออกมาใช้ มีความยากลำบากในการเรียนรู้กระบวนการใหม่ ๆ

มีความยากลำบากในการเรียนรู้กระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีความยากลำบากในการเรียนรู้พยัญชนะ

มีความยากลำบากในการสะกดคำ มีความยากลำบากในการจำเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความยากลำบากในการจำชื่อคน มีความยากลำบากในการจำทิศทาง

การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบทำได้ไม่ดี หรือทำไม่ได้

เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แต่ละคนอาจแสดงออกถึงความบกพร่องทางการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งอาจแสดงออกถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในหลาย ๆ ลักษณะที่อาจเหมือนหรือแตกต่างกันออกไป และในแต่ละวันอาจแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไปด้วย

หน่วยที่ 3

หลักการ รูปแบบ เทคนิค/วิธีการสอน และการจัดทำ ผลิต และใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับบุคคล ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (กรณีศึกษา)

แนวทางพัฒนาผู้เรียน กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

แม้ว่าเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กับเด็กทั่วไปทุกวิธี สามารถนำมาปรับใช้กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ แต่เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลมากที่สุด ได้มีการศึกษาเสนอแนวคิดและเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่น่าสนใจไว้ดังนี้

1. กลยุทธ์ต่างๆ ไปที่ใช้ในการเรียนการสอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1.1 ใช้คำสั่งที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยการใช้ข้อความที่สื่อความหมายได้ชัดเจนหรืออาจมีตัวอย่างประกอบ

1.2 ใช้คำสั่งที่เป็นประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ หากต้องใช้คำสั่งยาว ๆ ที่มีความต่อเนื่องเป็นขั้นตอน ให้แยกคำสั่งนั้นออกเป็นส่วน ๆ และให้ผู้เรียนทำงานตามคำสั่งแต่ละส่วนในการเรียนแต่ละครั้ง

1.3 ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งที่ไม่ชัดเจนหรือทำให้เกิดความสับสน ยกตัวอย่างเช่น ใช้คำว่า “เขียนประโยคแต่ละประโยค 5 ครั้ง” จะดีกว่าการใช้คำว่า “ฝึกการสะกดคำ”

1.4 การบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนควรใช้คำง่าย ๆ และควรใช้คำเดิมๆ ที่ผู้เรียนมีความคุ้นเคย รวมทั้งมีการนำเสนอเนื้อหาเป็นขั้นตอนย่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

1.5 มีการทำสัญญาในการเรียนร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับครู

1.6 หลีกเลี่ยงการให้งานเดี่ยว หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งกิจกรรมที่กินเวลานาน โดยกิจกรรมที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน

1.7 ลดจำนวนภาระงานเพื่อหลีกเลี่ยงการบั่นทอนกำลังใจของผู้เรียน

1.8 สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คะแนนจากการทดสอบ ควรเป็นจำนวนข้อที่ถูกต้องจากจำนวนข้อของความพยายาม เช่น ให้โจทย์ไป 20 ข้อ ถ้าผู้เรียนทำ 7 ข้อ ควรคิดว่าเด็กทำ ถูก 7 ข้อ จาก 12 ข้อ มากกว่าที่จะคิดว่าเด็กทำถูก 7 ข้อ จาก 20 ข้อ (ครูคาดหวังเพียง 12 ข้อ ก็พอแล้ว) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีขึ้น

1.9 ใช้เทปบันทึกเสียงคำสั่ง โดยเฉพาะคำสั่งทำภาระงานที่เป็นข้อความยาว ๆ

1.10 ให้เพื่อนช่วยอธิบายภาระงานหรือคำสั่งในการทำงาน

1.11 ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบเพิ่มมากขึ้น

1.12 ใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับการฝึกเกี่ยวกับเนื้อหา คำศัพท์ การสะกดคำ

1.13 ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning groups) เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคนโดยไม่มีการยกเว้น

1.14 ขออาสาสมัครจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้อาวุโสที่เกษียณอายุแล้ว สำหรับการทบทวนเนื้อหา หรือทักษะในวิชาสังคมศึกษาหรือวิทยาศาสตร์ โดยการอ่านบทเรียนบันทึกเทปให้เด็กฟังหรืออ่านให้เด็กฟังโดยตรง

1.15 ให้งานที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามระดับความสามารถของผู้เรียน

1.16 ให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียนในรูปของกราฟ หรือแผนภูมิ

1.17 ใช้รูปแบบคำสั่งที่เป็นมาตรฐาน เช่น การจับคู่ การเติมคำในช่องว่าง และสำหรับการใช้สิ่งรูปแบบใหม่ ๆ จะมีความเป็นไปได้มากขึ้นเมื่อเด็ก ๆ เหล่านี้ได้ถูกพัฒนาแล้ว

1.18 งานที่แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ (Group learning tasks) จะช่วยลดจำนวนของสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ ยกตัวอย่างเช่น สี่กลุ่มของสามเดือน ดูเหมือนว่าจะน้อยกว่าการที่ต้องเรียนรู้ครั้งเดียวสิบสองเดือน การเรียนรู้สามเดือนที่เป็นฤดูหนาว คำศัพท์ที่มีสองพยางค์ หรือคำห้ำคำ罵ที่มีความหมายยาวกว่าการเคลื่อนที่ เป็นต้น

1.19 เพื่อเพิ่มความตั้งใจให้กับผู้เรียน ให้ใช้คำช่วย (cue words) เช่น “ผู้เรียนมองทางนี้” “ผู้เรียนฟังคุณครูก่อน” และ “พร้อมหรือยัง” นอกจากนี้อาจใช้ท่าทาง เช่น การยกมือ การชี้ เป็นต้น

1.20 ใช้เทคโนโลยี เช่น เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ วีดีโอ คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นการให้ทางเลือก หรือเพิ่มเทคนิควิธีการสอนในการนำเสนอบทเรียน หรือทบทวนความคิดรวบยอดที่ได้นำเสนอไว้ในบทเรียน

1.21 ใช้บอร์ดความรู้ (bulletin boards) ในการติดข้อมูลที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดเนื้อหาในบทเรียน และพัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน

1.22 เทคนิคการสอนทางเลือก (Alternative teaching techniques)

การบรรยาย ครูจะต้องให้กรอบของการบรรยาย และในการบรรยายควรใช้แผ่นใสหรือกระดานดำนำเสนอให้ผู้เรียนได้มองเห็นควบคู่ไปด้วย

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้การฟัง หรือสื่อที่ใช้การมองเห็น (Audio or visual media) ครูต้องแนะนำสื่อก่อนการใช้ พร้อมทั้งทบทวนจุดประสงค์ของการนำเสนอและควรจัดให้

ผู้เรียนที่มีปัญหาทางด้านการฟังอยู่ใกล้ ๆ กับแหล่งเสียง

การอภิปราย ครูควรเขียนประเด็นการอภิปรายลงในกระดานและแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้อภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม

การถามคำถาม ครูควรใช้คำถามที่หลากหลาย เพื่อเข้าถึงผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน โดยก่อนถามคำถามเรียกชื่อผู้เรียนก่อนทุกครั้ง

เกม ครูควรออกแบบเกมโดยคำนึงถึงการพัฒนาทักษะที่ต้องการเป็นอันดับแรก ในการเล่นเกมควรใช้คำสั่งง่าย ๆ ชัดเจนได้คำสั่งที่สำคัญ ๆ ด้วยสีต่าง ๆ หรืออาจใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่ออนุญาตให้ผู้เรียนเตรียมเกมของตนเอง

2. กลยุทธ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

2.1 ใช้สิ่งที่จะช่วยการรับรู้ทางการมองเห็นของผู้เรียน (visual cueing) เช่น กล่อง ข้อความวงกลม การขีดเส้นใต้ เพื่อแสดงข้อความหรือข้อมูลที่ต้องการเน้น

2.2 ใช้สมุดกราฟสำหรับการเรียนพีชคณิต เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเขียนตัวเลขใน แต่ละหลัก ให้ตรงกันได้โดยง่าย โดยการใช้คอลัมน์เป็นตัวกำกับ

2.3 เว้นระยะห่างของโจทย์ปัญหาในแต่ละข้อให้เห็นอย่างชัดเจน

2.4 จัดกลุ่มปัญหาที่คล้ายกันเข้าด้วยกัน

2.5 ถ้าผู้เรียนมีปัญหาในการลอกงานจากหนังสือเรียน ให้ครูหรือเพื่อนช่วยลอกให้และ ให้ผู้เรียน ทำภาระงานนั้นให้สมบูรณ์ด้วยตนเอง

2.6 หลังจากครูได้แสดงตัวอย่างบนกระดานแล้ว ให้ผู้เรียนออกมาทำโจทย์ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันให้สมบูรณ์ เพื่อฝึกความพร้อมในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

2.7 ชีตเส้นใต้สัญลักษณ์สำหรับการดำเนินการทางพีชคณิต (+, -, $\times$, $\div$) หรือคำใน โจทย์ปัญหา ที่บ่งบอกให้รู้ว่าจะใช้การดำเนินการ (operation) อะไรในโจทย์ปัญหานั้นๆ

2.8 ให้ผู้เรียนได้ใช้อุปกรณ์ช่วยในการคำนวณ เช่น เส้นจำนวน ลูกคิด แผนภูมิ แผนภาพต่าง ๆ

2.9 สอนการใช้เครื่องคำนวณ (calculator)

3. กลยุทธ์ที่ใช้ในการสอนผู้เรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน

3.1 ใช้หนังสือเสียงเพื่อช่วยให้ผู้เรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ โดยการใช้การฟัง

3.2 ลดจำนวนหน้าของแบบฝึกหัด หรือหนังสือประกอบการอ่านอื่น ๆ เพื่อลดความวิตกกังวล ของผู้เรียน

3.3 ใช้กระดาษที่มีสีสดใสทาบบนข้อความที่จะอ่าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจ่ออยู่กับ ข้อความที่อ่าน

3.4 ใช้แผ่นใส หรือแผ่นพลาสติกที่มีสีสดใสทาบบนข้อความที่จะอ่านเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถจด จ่ออยู่กับข้อความที่อ่าน

3.5 ใช้กระดาษทำเป็นหน้าต่างการอ่าน (reading window) ซึ่งสามารถติดประโยคหรือข้อความ เพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถติดตามและให้ความสนใจในเรื่องที่อ่าน

3.6 ให้เพื่อนช่วยอ่านงานที่ครูมอบหมายให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน

3.7 ชีตเส้นใต้คำสำคัญหรือใจความสำคัญ เพื่อเพิ่มความสนใจในรายละเอียดที่สำคัญ

3.8 ให้เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านมีเวลาในการอ่านให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์มากกว่าเด็กปกติ

3.9 ใช้การอ่านซ้ำ ๆ ซึ่งรวมถึงการที่ครูอ่านเรื่องให้เด็กฟังแล้ว หลังจากนั้นครูอ่านเรื่องและให้เด็ก อ่านตามจนสุดท้ายให้ผู้เรียนอ่านเรื่องด้วยตนเอง

3.10 ให้ผู้เรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยใช้การวาดภาพ หรือโมเดลได้

3.11 ใช้กลยุทธ์การประเมินตนเอง (self-monitoring) และการตั้งคำถามกับตัวเอง (self-questioning) เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

การตั้งคำถามกับตนเองในขณะที่อ่าน โดยเริ่มต้นให้ผู้เรียนถามคำถามกับตัวเองดัง ๆ ก่อน เพื่อที่ครูสามารถทราบและช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนได้ ต่อจากนั้นให้ผู้เรียนใช้ “เอกสาร การประเมินตนเอง” ยกตัวเองอย่างเช่น ในการอ่านยกหน้าแรกผู้เรียนถามตนเองว่า “ฉันเข้าใจเรื่องที่ฉันเพิ่งอ่านไปไหม” “ใช่หรือไม่ใช่”

ศัพท์ที่ควรรู้ สามารถใช้ร่วมกับการตั้งคำถามกับตนเอง เด็กจะเป็นผู้กำหนดคำศัพท์ของตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านไปแล้ว

การลำดับเรื่อง จะดีที่สุดเมื่อนำมาใช้ตอนใกล้ ๆ กับตอนจบของเรื่อง และจะเป็นประโยชน์เมื่อลำดับของเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการจดจำ

การจินตนาการ เป็นการจินตนาการถึงเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้น ๆ และให้ผู้เรียนสร้างภาพขึ้นในจินตนาการของตนเอง เพื่อเป็นการระลึกถึงเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ จากเรื่องที่ตนเองได้อ่านไปแล้ว โดยเทคนิควิธีนี้ควรใช้กับเด็กโต

การทบทวนเรื่องที่อ่านไปแล้ว โดยการทบทวนจะประกอบไปด้วย การให้ผู้เรียนดูชื่อเรื่อง ภาพประกอบ และหัวข้อต่าง ๆ ในเรื่องนั้น ๆ

4. กลยุทธ์ที่ใช้ในการสอนผู้เรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเขียน

4.1 จัดเวลาให้เพียงพอสำหรับการเขียนอย่างน้อย 20 นาทีต่อวัน

4.2 หาหัวข้อหลาย ๆ หัวข้อสำหรับการเขียน

4.3 บุรณาการเข้ากับวิชาอื่น ๆ

4.4 สร้างบรรยากาศให้สนุกสนานเพื่อส่งเสริมการเขียน

4.5 เน้นกระบวนการสำคัญในการเขียน คือ ร่างต้นฉบับ ลงมือเขียน เขียนทบทวนใหม่

4.6 เน้นการเรียบเรียงเนื้อความ ให้ความเอาใจใส่กับการสะกด และเครื่องหมายวรรค ตอน หลังจากเขียนเรียบร้อยแล้ว

4.7 สอนทักษะในการเรียบเรียงเนื้อหา เช่น การประชุม การระดมความคิด การเขียนรูป ประโยค และการประเมินการเขียน

4.8 ให้ผู้เรียนหาจุดมุ่งหมายของตนเองในขณะที่กำลังเขียน

5. กลยุทธ์ที่ใช้ในการสอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้สามารถทำตามคำสั่ง

5.1 เมื่อต้องการสั่งให้ผู้เรียนทำอะไร ให้ครูมองตาผู้เรียนก่อนทุกครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจ หรือให้กำลังใจ หรือกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ

5.2 หลังจากบอกให้ผู้เรียนทำอะไรแล้ว ให้ผู้เรียนทบทวนคำสั่งให้ครูฟังอีกครั้งหนึ่ง

5.3 ให้คำสั่งทั้งวิธีการให้ผู้เรียนได้เห็นและได้ยิน โดยการเขียนบนกระดานดำและอ่านคำสั่งให้ฟัง

5.4 เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจคำสั่งของครู ให้เพื่อนที่คอยทำหน้าที่ช่วยเหลือ หรือเพื่อนที่นั่งใกล้ ๆ ช่วยทบทวนคำสั่งของครูให้ผู้เรียนทราบ

5.5 ถ้าเป็นไปได้ในเวลาเดียวกันควรให้คำสั่งกับผู้เรียนเพียงหนึ่งหรือสองคำสั่งเท่านั้น

5.6 ในขณะที่บอกให้ผู้เรียนทำอะไร ให้สัมผัสผู้เรียนที่แขนหรือไหล่อย่างนุ่มนวล

5.7 สำหรับเด็กเล็ก ๆ การให้คำสั่งโดยการใช้รูปภาพจะมีผลช่วยให้เด็กสามารถทำตามคำสั่งได้ดีขึ้น เพราะภาพที่เด็กมองเห็นจะช่วยเตือนความจำของเด็ก

5.8 สำหรับเด็กที่อาจต้องการความช่วยเหลือจากครู แต่มีความลังเลใจไม่กล้าขอความช่วยเหลือ ครูอาจคิดเป็นสัญลักษณ์ให้เด็กใช้แทน เช่น อาจเขียนข้อความไว้บนการ์ดว่า “ช่วยหนูด้วยค่ะ” แล้วให้เด็กวางการ์ดไว้บนโต๊ะเพื่อที่ครูจะได้สังเกตเห็นตอนเดินผ่าน

6. กลยุทธ์ที่ใช้ในการสอนให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถทำงานได้เสร็จ

6.1 ใช้การทำสัญญาร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนในการทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้แล้วเสร็จ โดยในสัญญาจะต้องมีการระบุงานที่ต้องทำให้เสร็จ ระยะเวลาในการทำ รวมทั้งการให้รางวัล โดยทั้งครูและผู้เรียนต้องเซ็นสัญญาร่วมกัน

6.2 ให้อาจารย์กับผู้เรียนในการทำกิจกรรมที่ตนเองชอบหลังจากทำงานที่ได้รับ มอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว

6.3 จัดทำข้อมูลของผู้เรียนเพื่อแสดงถึงจำนวนงานที่ผู้เรียนทำเสร็จในแต่ละวัน

6.4 แบ่งภาระงานนั้น ๆ ออกเป็นงานย่อย ๆ และให้รางวัลกับผู้เรียนหลังจากทำงานย่อยแต่ละชิ้นเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว

6.5 การให้งานกับผู้เรียนที่มีความยากลำบากในการทำงานให้เสร็จ ควรเริ่มจากการให้งานเพียงหนึ่งอย่างต่อวัน หลังจากนั้นเพิ่มเป็นสองอย่าง และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม

6.6 ใช้เอกสารเพื่อแสดงภาระงานที่เด็กต้องทำ โดยผู้ปกครองจะต้องเซ็นชื่อในเอกสารนี้ทุกวัน

7. กลยุทธ์ที่ใช้ในการสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการจัดระเบียบ

7.1 สอนให้ผู้เรียนทราบเกี่ยวกับกฎระเบียบ และข้อควรปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

7.2 ให้อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนในสถานการณ์ที่อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน เพื่อจะได้คอยแนะนำช่วยเหลือ เช่น ในการเลือกตั้ง การฝึกซ้อมการเกิดเพลิงไหม้ เป็นต้น

7.3 จัดทำตารางกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องปฏิบัติในแต่ละคาบให้ผู้เรียนทราบ

7.4 ใช้สีเป็นเครื่องหมายเพื่อแสดงถึงวิชาต่าง ๆ ที่เรียน เช่น การอ่านจะใช้สีฟ้าบนตารางเรียน และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่านจะเก็บไว้ในแฟ้มเอกสารสีฟ้า ในขณะที่หนังสือเรียนวิชาการอ่านจะหุ้มด้วยปกสีฟ้า เป็นต้น

7.5 บอกให้ผู้เรียนทราบเป็นประจำทุกวันว่าเวลาใดเป็นการเรียนวิชาอะไร เนื้อหาใด และกิจกรรมใดบ้าง

7.6 เตรียมพร้อมผู้เรียนในการเปลี่ยนจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ไปสู่กิจกรรมอีกอย่างหนึ่ง โดยการใช้คำพูดเตือน เช่น อาจบอกว่า “ในอีก 1 นาที เราจะไปที่...” หรืออาจ ใช้การปิด-เปิดไฟ พร้อมกับพูดว่า “ตอนนี้เป็นเวลาสำหรับ...”

7.7 จัดทำรายการเพื่อเตือนให้ผู้เรียนทราบว่าในแต่ละวันต้องเรียนวิชาใดบ้าง และในช่วงเวลาใด

7.8 เขียนคำสั่งในการทำงานในที่ที่ผู้เรียนสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น เขียนไว้ในหนังสือ

แบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ของผู้เรียน หรือเขียนบนเอกสารแล้วใส่ไว้ในหนังสือของผู้เรียน

7.9 ให้ผู้เรียนนำหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ออกจากโต๊ะ ยกเว้นหนังสือหรือเอกสารที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชานั้นๆ

7.10 สรุประเด็นสำคัญสองหรือสามประเด็นจากบทเรียนในตอนท้ายคาบ พร้อมทั้งทบทวนประเด็นสำคัญเหล่านี้ในวันถัดไปก่อนการเริ่มต้นบทเรียนใหม่

7.11 ทำเครื่องหมายเพื่อแสดงขอบเขตหรือตำแหน่งต่าง ๆ ให้ผู้เรียนทราบ เช่น ทำตำแหน่งที่จะให้ผู้เรียนวางเอกสาร ทำรอยเท้าบนพื้นเพื่อช่วยให้เด็กเล็กสามารถอยู่ในที่ที่กำหนดในการทำกิจกรรมที่เป็นวงกลม เป็นต้น

7.12 ช่วยให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียน โดยการเริ่มต้นกิจกรรมสำคัญ หรือ กิจกรรมใหม่ โดยการใช้ข้อความว่า “สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญ”

กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นเป็นเพียงกลยุทธ์ทั่ว ๆ ไปที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในแต่ละด้านให้ได้ผลดียิ่งขึ้น อาจต้องใช้เทคนิคการสอนที่มีความเฉพาะเจาะจงขึ้น

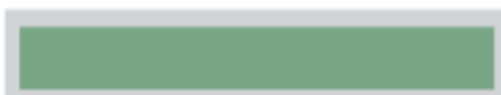
ตัวอย่างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ด้านการอ่าน

1. **ใช้กระดาษที่มีสีสดใส** (a bright construction paper) ทาบบนข้อความที่จะอ่าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจ่ออยู่กับข้อความที่อ่าน

2. **ใช้แผ่นใสหรือแผ่นพลาสติกที่มีสีสดใส** ทาบบนข้อความที่จะอ่านเพื่อช่วยให้ ผู้เรียนสามารถจดจ่ออยู่กับข้อความที่อ่าน

3. ใช้กระดาษทำเป็นหน้าต่างการอ่าน (reading window) ซึ่งสามารถติดประโยค หรือข้อความ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถติดตามและให้ความสนใจในเรื่องที่อ่าน

เทคนิคการสอนเพื่อช่วยให้อ่านคล่อง (Reading Fluency)

เทคนิคการช่วยอ่าน (Assisted Reading Practice)

เทคนิคนี้นับเป็นเทคนิคง่าย ๆ ที่ยังคงใช้ได้ผลดี โดยการให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงดัง ในขณะที่ผู้ให้ความช่วยเหลือซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการอ่านจะอ่านตามเบา ๆ ถ้า ผู้เรียนอ่านผิด ผู้ช่วยจะช่วยเหลือแก้ไขให้

ขั้นตอนในการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 1 นั่งด้วยกันกับผู้เรียนในสถานที่เงียบ ๆ ที่ควรปราศจากเสียงรบกวน วางหนังสือที่ต้องการอ่านอยู่ในตำแหน่งที่ทั้งผู้ช่วยและผู้เรียนสามารถอ่านข้อความในหนังสือได้โดยง่าย หรือถ้าเป็นไปได้ควรมีหนังสือสองชุดสำหรับแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เรียนเริ่มต้นอ่านหนังสือโดยการอ่านออกเสียง โดยครู หรือผู้ช่วยพูดให้กำลังใจผู้เรียนเพื่อเป็นการเสริมแรงให้สามารถอ่านได้ดี

ขั้นตอนที่ 3 ในขณะที่ผู้เรียนอ่าน ให้ครูหรือผู้ช่วยอ่านตามไปด้วยเบา ๆ

ขั้นตอนที่ 4 ถ้าในขณะที่กำลังอ่านผู้เรียนอ่านผิดหรือเกิดความลังเลในการออกเสียงคำบางคำ นานเกิน 5 วินาที ให้อ่านออกเสียงคำนั้นให้ผู้เรียนฟัง พร้อมทั้งให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงคำนั้นซ้ำอีกครั้งให้ถูกต้อง และให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงต่อไปเรื่อย ๆ จนจบเรื่องที่ต้องการให้อ่าน

ขั้นตอนที่ 5 ถ้ามีโอกาสให้คำชมเชยผู้เรียนในการอ่าน เช่น “หนูเก่งมากเลยรู้ไหม” “หนูออกเสียงคำที่หนูไม่รู้ได้ถูกต้องเลยละ”

เทคนิคการแก้ไขคำผิด (Error Correction) เทคนิคการแก้ไขคำผิดที่นิยม ใช้กันอยู่มีดังต่อไปนี้

1. การบอกคำที่ผู้เรียนไม่รู้ให้ผู้เรียนทราบ (Word Supply) เทคนิคนี้ถือเป็น เทคนิคในการแก้ไขคำผิด ที่นับว่าง่ายที่สุดที่นิยมใช้กันอยู่ ซึ่งสามารถนำมาใช้โดยให้ผู้เรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยฝึก (tutor) เป็นผู้ทำหน้าที่แทนครู หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง อาจนำไปใช้เพื่อช่วยเหลือบุตรหลานของตนที่บ้านก็ได้เช่นกัน โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

ก่อนที่จะให้ผู้เรียนเริ่มต้นอ่าน ให้บอกกับผู้เรียนว่า “ถ้ามีคำที่หนูไม่รู้ครูจะช่วย โดยครูจะบอกคำที่ถูกต้องให้หนูทราบ และหนูต้องฟังพร้อมทั้งชี้คำในหนังสือตามไปด้วย ต่อจากนั้นครูต้องการให้หนูอ่านคำที่ครูออกเสียงซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงอ่านคำอื่น ๆ ต่อไปตามปกติ พยายามอ่านให้ถูกต้องนะ”

ถ้าผู้เรียนมีข้อผิดพลาดในการอ่าน อาจจะโดยการอ่านผิด เช่น อ่านเพิ่มคำอ่านข้ามคำ หรือมีความลังเลในการออกเสียงคำบางคำเกิน 5 วินาที ให้ครูออกเสียงคำที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนพร้อมทั้งให้ผู้เรียนออกเสียงคำนั้นซ้ำอีกครั้งให้ถูกต้อง ให้ผู้เรียนอ่านต่อไปเรื่อย ๆ จนจบ

2. การอ่านซ้ำประโยค (Sentence Repeat) โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้ ในตอนเริ่มต้นให้บอกกับผู้เรียนว่า “ถ้ามีคำที่หนูไม่รู้ ครูจะช่วย โดยครูจะบอกคำที่ถูกต้องให้หนูทราบ หนูต้องฟังพร้อมทั้งชี้คำในหนังสือตามไปด้วย ต่อจากนั้นครูต้องการให้หนูอ่านคำที่ครูออกเสียงซ้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งอ่านซ้ำทั้งประโยค พยายามอ่านให้ถูกต้องนะ”

ถ้าผู้เรียนมีข้อผิดพลาดในการอ่าน อาจจะโดยการอ่านผิด เช่น อ่านเพิ่มคำ อ่านข้ามคำหรือมีความลังเลในการออกเสียงคำบางคำเกิน 5 วินาที ให้ครูออกเสียงคำที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนพร้อมทั้งให้ผู้เรียนออกเสียงคำนั้นซ้ำอีกครั้งให้ถูกต้อง แล้วจึงให้ผู้เรียนอ่านข้อความในประโยคที่ผู้เรียนอ่านผิดพลาดซ้ำทั้งประโยค

ถ้าในขณะที่ผู้เรียนอ่านข้อความในประโยคซ้ำทั้งประโยคแล้วเกิดมีการอ่านคำเดิมผิดพลาดอีก ครูควรแก้ไขคำนั้นให้กับผู้เรียน และให้ผู้เรียนออกเสียงคำนั้นซ้ำให้ถูกต้องอีกครั้ง แล้วจึงดำเนินการ ต่อไปตามขั้นตอน ให้ผู้เรียนอ่านต่อไปเรื่อย ๆ จนจบเรื่องที่ต้องการให้อ่าน

หมายเหตุ เนื่องจากในภาษาไทยข้อความแต่ละประโยคไม่ได้มีเครื่องหมายจบประโยคที่ชัดเจนดังเช่นภาษาอังกฤษ แต่ในภาษาไทยจะการใช้การแบ่งข้อความเป็นวลีหรือประโยคสั้น ๆ แทน ดังนั้น การนำมาปรับใช้กับภาษาไทยถ้าข้อความยาวเกินไป ครูอาจต้องทำเครื่องหมายแบ่งข้อความให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนสะดวกในการอ่าน

3. เทคนิคการจับคู่อ่าน (Paired Reading)

เทคนิคนี้ให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงโดยการจับคู่กับผู้ที่มีความสามารถด้านการอ่าน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในตอนแรก ผู้ช่วยจะอ่านออกเสียงด้วยกันกับผู้เรียน และเมื่อผู้เรียนส่งสัญญาณแสดงความพร้อม ผู้ช่วยจะหยุดอ่านในขณะที่ผู้เรียนยังคงอ่านต่อไปเรื่อย ๆ โดยถ้าผู้เรียนอ่านไม่ถูกต้อง ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยจะคอยแก้ไขให้

ขั้นตอนในการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 1 นั่งด้วยกันกับผู้เรียนในสถานที่เงียบ ๆ ที่ควรปราศจากเสียงรบกวน วางหนังสือที่ต้องการอ่านอยู่ในตำแหน่งที่ทั้งผู้ช่วยและผู้เรียนสามารถอ่านข้อความในหนังสือได้โดยง่าย

ขั้นตอนที่ 2 บอกให้ผู้เรียนทราบว่า “เรากำลังจะเริ่มอ่านออกเสียงด้วยกันสักช่วงเวลาหนึ่งนะ เมื่อไรก็ตามที่เธอต้องการจะอ่านตามลำพัง ให้แตะที่หลังมือครูแบบนี้ (แสดงการแตะให้ผู้เรียนดู) ครูก็จะหยุดอ่าน ถ้ามีคำที่เธอไม่รู้ ครูจะช่วยบอกคำที่ถูกต้องให้ทราบ และจะเริ่มต้นอ่านกับเธออีกครั้ง”

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ช่วยและผู้เรียนเริ่มต้นการอ่านออกเสียงด้วยกัน ถ้าอ่านคำผิดให้ผู้ช่วยชี้ที่คำนั้นพร้อมทั้งออกเสียงคำที่ถูกต้องให้ผู้เรียนทราบ แล้วจึงให้ผู้เรียนอ่านคำนั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เมื่อผู้เรียนอ่านคำนั้นได้

ถูกต้องแล้วให้ผู้เรียนอ่านต่อโดยที่ผู้ช่วยจะอ่านคู่ไปกับผู้เรียนด้วย

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อผู้เรียนส่งสัญญาณแสดงความพร้อมที่จะอ่านคนเดียว ให้ผู้ช่วยหยุดอ่านและนั่งติดตามการอ่านของผู้เรียนต่อไปอย่างเงียบ ๆ

ตัวอย่างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการเขียน

1. การฝึกประสาทสัมผัสทางการเห็นเพื่อการจำตัวเลข พยัญชนะ สระ เช่น เป็นการใช้สัญญาณไฟเพื่อกำหนดทิศทางของการเขียนตัวเลขอย่างถูกต้อง

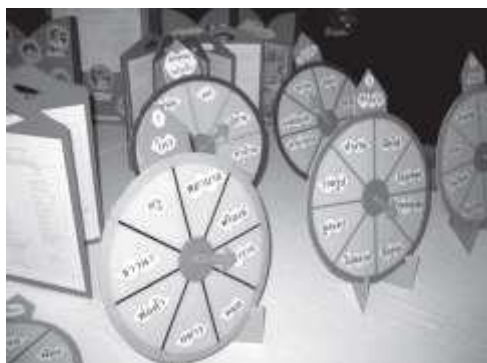
2. การใช้นิ้วสัมผัสตามร่องตัวอักษร

3. การให้รู้จักตำแหน่งของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ของไทย เช่น

4. การฝึกเขียนคำ จัดหมวดหมู่คำและการสร้างประโยค ซึ่งสามารถประยุกต์ ใช้และพัฒนา
เพิ่มขึ้นเพื่อให้เหมาะสมตามสภาพปัญหาของผู้เรียน

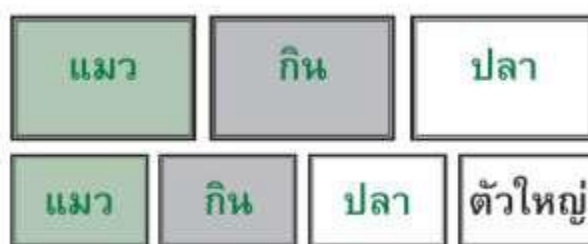
5. การสอนเกี่ยวกับโครงสร้างประโยคอย่างง่าย และค่อยพัฒนาสู่ประโยคที่ ซับซ้อนขึ้น

6. ฝึกสร้างประโยคจากบัตรคำหมวดต่าง ๆ ที่กำหนด โดยการเริ่มต้นจากประโยคง่าย ๆ ก่อน

บัตรคำหมวดคำนาม และคำกริยา

บัตรคำหมวดคำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ ฯลฯ

7. เทคนิค “Self-regulated strategy development: SRSD” (Harris et al., 2003) ผู้เรียนที่มีปัญหาหรือความยากลำบากเกี่ยวกับการเขียนมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เทคนิค ทางด้านการเขียนในการช่วยเหลือพวกเขา จุดมุ่งหมายของเทคนิค “SRSD” มีดังนี้

ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเขียนรวมทั้งวิธีการที่ใช้ในกระบวนการเขียน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการเขียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการเขียนและต่อตนเองในฐานะนักเขียน ขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นของเทคนิค “SRSD” ประกอบด้วย

1. พัฒนาความรู้พื้นฐาน โดยการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนจะคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน และช่วยกันหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
2. อภิปรายเกี่ยวกับงานเขียน โดยเริ่มจากการที่ผู้เรียนจะพูดคุยและอภิปรายกันว่า เขาได้เรียนรู้อะไรกันบ้างจากเพื่อน ๆ และครู ต่อจากนั้นจะอภิปรายกันว่าในงานเขียนนี้จะเลือกใช้เทคนิคการเขียนอะไร เช่น เขาอาจวางแผนที่จะใช้เทคนิคการกำหนดคำสำคัญและให้คำที่เกี่ยวข้อง (semantic mapping)
3. ออกแบบงานเขียน ผู้เรียนช่วยกันออกแบบว่าจะใช้เทคนิควิธีในการเขียนที่เลือกมา เขียนเรื่องกันอย่างไร โดยการพูดให้ผู้อื่นทราบเกี่ยวกับความคิดของตนเอง (think aloud)
4. จดจำเกี่ยวกับเทคนิควิธีในการเขียนที่ตนเองเลือกใช้ โดยผู้เรียนจะช่วยกันทบทวน และพูดตั้ง ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของเทคนิควิธีในการเขียนที่ตนเลือก
5. ผู้เรียนเริ่มต้นเขียนเรื่องโดยใช้เทคนิควิธีในการเขียนที่เลือก
6. ผู้เรียนแต่ละคนเขียนเรื่องด้วยตนเอง โดยใช้เทคนิควิธีในการเขียนที่เลือก

8. เทคนิค “การสนทนาโดยการเขียน” (Written Conversation)

ในการใช้เทคนิคนี้จะต้องประกอบด้วยผู้เรียน 2 คน หรืออาจเป็นผู้เรียนกับครู โดยคู่สนทนาคนหนึ่งจะนั่งข้าง ๆ อีกคนหนึ่ง และในการสื่อสารคู่สนทนาจะไม่สามารถใช้คำพูดใด ๆ เว้นแต่การเขียนเท่านั้น ถ้าข้อความที่คู่สนทนาเขียนยังขาดความชัดเจน อีกคนหนึ่งต้องถามเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อความที่สนทนามีความชัดเจน เทคนิคนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความคิดมาสู่การเขียน ยกตัวอย่าง เช่น ในการเก็บข้อมูลของข่าวจากหนังสือพิมพ์ ครูอาจถามผู้เรียนว่าในข่าวเกิดอะไรขึ้น อย่างไร นอกจากนี้ ครูยังสามารถเขียนข้อความที่แสดงการท้าทายผู้เรียนและผู้เรียนเขียนตอบ ครูหรือผู้เรียนอาจเขียนอะไรก็ได้และให้ครูตอบโดยการเขียน โดยในการสนทนากันด้วยการเขียนคู่สนทนาควรใช้ดินสอ หรือปากกาที่มีสีต่างกัน (Riches et al., 1996)

ตัวอย่างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์

1. การใช้ตัวอักษรจาก โดยเริ่มให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนกับตัวเลขที่สมบูรณ์ รวมทั้งใช้สีแดงจุดเริ่มต้น หลังจากนั้นค่อย ๆ ให้ตัวอักษรจากลงทีละน้อย จนสุดท้ายให้เด็กจำและเขียนได้เอง โดยสามารถฝึกกับตัวอักษรอื่นๆ โดยเฉพาะตัวอักษรที่คล้ายกัน

:3333

3333

~

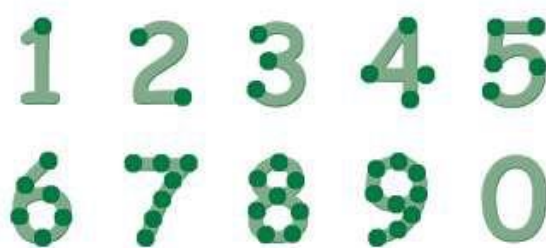
2. การนับโดยใช้นิ้วมือ

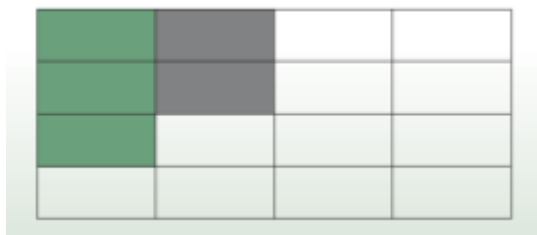
3. การนับตัวเลข โดยใช้การสัมผัส (Touch Math) ตั้งแต่เลข 6 ถึงเลข 9 อาจ ใช้วงรอบ ดอกจันทน์แล้วให้นับซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อป้องกันจำนวนดอกจันทน์ที่มีจำนวนมากเกินไปบน ตัวเลขนั้นๆ

4. การบวกโดยการนับจุดบนตัวเลข วิธีนี้คล้ายกับวิธี touch math แต่จะมีจุดบนตัวเลขเท่าจำนวน ตัวเลข และไม่มีวงกลมล้อมรอบจุด ทั้งนี้ในการบวกจะใช้วิธีนับจุดบนตัวเลข 2 ตัว รวมกัน ดังตัวอย่าง

5. การใช้ตารางในการบวก โดยนับช่องตารางรวมกัน เช่น $3 + 2 = 5$

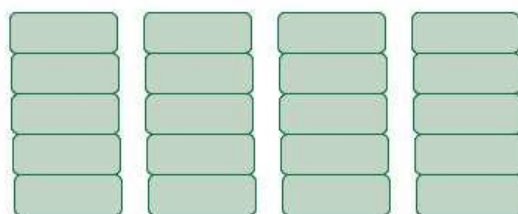
6. การคูณโดยการนับจุดบนตัวเลข

$$\begin{array}{r} 3 \\ \times 2 \\ \hline 6 \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ \times 2 \\ \hline 12 \end{array} \quad \begin{array}{r} 32 \\ \times 3 \\ \hline 96 \end{array}$$

7. การสอนความคิดรวบยอดเรื่องหลักเลข (หน่วย สิบ ร้อย)

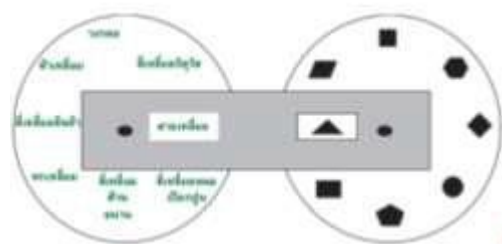

8. การใช้แผนภาพ/รูปภาพเพื่อแสดงเกี่ยวกับการบวก ลบ คูณ หาร

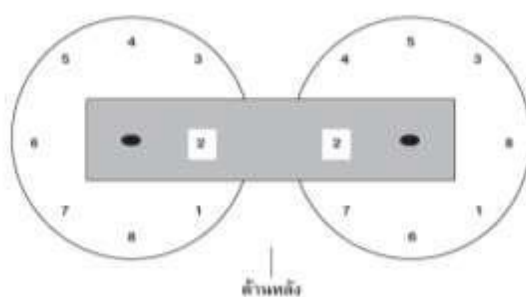

$$4 \times 5 = 20$$

9. การสอนเกี่ยวกับการจำแนกรูปเรขาคณิตสองมิติ ตัวอย่างสื่อ เช่น
ตัวอย่างที่ 1

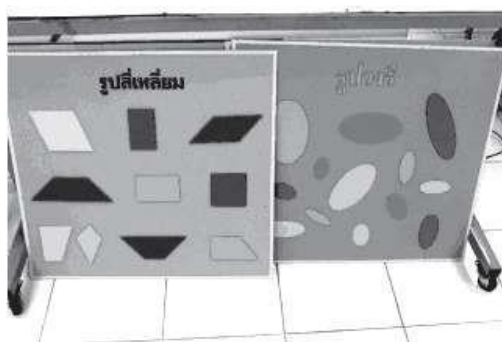

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ตัวอย่างที่ 2

รายการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

รายการ บัญชี ก

อุปกรณ์ช่วยการอ่าน (Reading Aids)

- โปรแกรม IBM homepage Reader
- โปรแกรม Kurzweil 3000
- โปรแกรม Scan & Read
- โปรแกรม อ่านหนังสือภาษาอังกฤษผ่านเครื่องสแกนเนอร์
- ลูกโลกมีเสียง
- เครื่องเปิดฟังหนังสือ สำหรับหนังสือเสียงระบบเดซี
- เครื่องเล่นDVD, MP3 DVD
- เครื่องเทปคาสเซ็ทแบบพกพา

คอมพิวเตอร์และการทำงานของคอมพิวเตอร์

- โปรแกรมคอมพิวเตอร์อ่านจอภาพบนวินโดวส์ (Screen Reader for Windows)
- คอมพิวเตอร์
- คีย์การ์ดและคีย์บอร์ด
- ลูกบอลควบคุม (Big Track)
- ลูกบอลควบคุม (Roller II Trackball)
- ลูกบอลควบคุม (Logitech Marble Mouse)
- คันโยกควบคุม(Roller II Joystick)
- จอภาพแบบสัมผัสแบบติดตั้งภายนอก

อุปกรณ์ช่วยการสื่อสาร (Communication Aids)

- อุปกรณ์ช่วยสื่อสาร : โอภา
- สวิตช์พูดได้
- โทรศัพท์ขยายเสียง

รายการบัญชี ข

อุปกรณ์ช่วยการเขียน (Writing Aids)

- กรอบสำหรับเขียนข้อความ
- แบบตัวอักษรภาษาไทย ตัวอ้วน
- แบบตัวอักษรภาษาอังกฤษ พิมพ์เล็กตัวตรง
- แบบตัวเลขไทย-อาร์บิค

อุปกรณ์ช่วยการอ่าน

- โปรแกรม TAB Player
- โปรแกรม AMIS
- เครื่องเล่น MP 3 บันทึกเสียงได้
- เครื่องเล่น MP4 บันทึกเสียงได้

คอมพิวเตอร์และการใช้งานคอมพิวเตอร์ (Computer and Computer Access)

- แป้นคีย์บอร์ดขนาดเล็ก
- โปรแกรมเดาคำศัพท์
- โปรแกรมแสดงแป้นพิมพ์บนจอภาพ

สื่อการเรียนรู้ (Educational Tools)

- หนังสือเสียง
- หนังสือเสียงระบบเดซี
- หนังสืออักษรเบรลล์
- หนังสือหรือภาพขนาดใหญ่
- บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุด AMAZING CAI
- บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุด ฝึกเขียนเรียงคำ
- บทเรียนคอมพิวเตอร์ โปรแกรม อ่านเขียนเรียนดี
- บทเรียนคอมพิวเตอร์ โปรแกรม Math Flash
- เครื่องคิดเลขมีเสียงและแสดงตัวเลขขนาดใหญ่
- เครื่องคำนวณที่แสดงผลเป็นอักษรตัวใหญ่
- ชุดเครื่องมือเรขาคณิตพร้อมแผ่นยางรองเขียน
- วงเวียนสำหรับเส้นนูน
- วัสดุทัศนียภาพในรูปแบบวีซีดีเพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการ ชุด “คู่มือภาษามือไทย”
- วัสดุทัศนียภาพในรูปแบบวีซีดี ชุด “อาชีพอิสระ”
- ชุดฝึกทักษะการฟัง
- วัสดุทัศนียภาพในรูปแบบวีซีดี ชุด “อยู่ดีมีสุข”
- วัสดุทัศนียภาพในรูปแบบวีซีดี ชุด “ร่างกายของเรา”

รายการบัญชี ค บริการ (Services)

- บริการสอนเสริมวิชาการ ตามสาระการเรียนรู้
- บริการอ่านเอกสาร หรือข้อสอบ
- บริการนำทาง
- บริการผลิตสื่อ
- บริการสำเนาหนังสือเสียง

- บริการสำเนาหนังสือเสียงซีดี
- บริการสำเนาวีดีทัศน์
- บริการจดคำบรรยาย
- บริการกายภาพบำบัด
- บริการฝึกพูดและแก้ไขการพูดโดยครู
- บริการฝึก ทักษะการสื่อสาร
- บริการฝึก ทักษะการสื่อสารโดยใช้ภาษามือไทย
- บริการกิจกรรมบำบัด
- บริการล่ามภาษามือ
- บริการการอบรม ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- บริการการอบรมทักษะการดำเนินชีวิตประจำวันและทักษะทางสังคม
- บริการการอบรม ทักษะการสร้างความรู้ คู่คน เคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว
- บริการแนะแนวการศึกษา
- บริการพี่เลี้ยง
- บริการผู้ช่วยเหลือ
- บริการดนตรีบำบัดและดนตรีเพื่อการพัฒนา
- บริการพฤติกรรมบำบัดและแก้ไขพฤติกรรม
- บริการศิลปะบำบัดและศิลปะเพื่อการพัฒนาการ
- บริการประเมินพัฒนาการ
- บริการประเมินทางจิตวิทยา
- บริการประเมินทักษะด้านต่างๆ

นอกจากนี้ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) (หมายเลขโทรศัพท์ 02-564-6901-2) ได้จัดทำโปรแกรมสำหรับพัฒนาศักยภาพของเด็ก LD ในเรื่องการ พูดและการเขียน คือ

- โปรแกรมเดาคำศัพท์ (Word Prediction)
- โปรแกรมวจา

หน่วยที่ 4

การวัด ประเมินผล และตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (กรณีศึกษา)

แนวทางการดูแล/ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน

สิ่งสำคัญของการช่วยเหลือผู้เรียน คือ การทำงานเป็นทีมระหว่างคุณครูและผู้ปกครอง คุณครูจำเป็นต้องหมั่นพบปะพูดคุยกับคุณพ่อคุณแม่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อติดตามและแลกเปลี่ยนข้อมูลความเป็นไปของผู้เรียนจะได้เข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมมือกันในการดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที หากไม่มีเวลาพบปะพูดคุยอาจใช้การเขียนในสมุดการบ้านของผู้เรียน เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบ

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คือผู้เรียนมีความจำเป็นต้องได้รับการสอนเสริมพิเศษ เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัวที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีครูที่มีความรู้ ความเข้าใจในความต้องการพิเศษเพื่อที่ผู้เรียนจะได้ติดตามการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ทัน

นอกจากนี้ควรมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะรายบุคคล เนื่องจากผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจมีบกพร่องเฉพาะบางด้าน

แผนการศึกษาเฉพาะรายบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

เป็นการจัดการศึกษาพิเศษ ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนในแต่ละราย อาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น ครูการศึกษาพิเศษ แพทย์ นักจิตวิทยา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องและที่สำคัญที่สุดก็คือ พ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียน

การจัดทำ IEP อาจจัดเป็นเทอมหรือเป็นปีก็ได้ โดยต้องกำหนดเนื้อหาดังต่อไปนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน

กำหนดกลวิธีที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ การประเมิน

กำหนดบริการพิเศษที่ผู้เรียนควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

ควรจัดให้เสร็จก่อนเปิดภาคเรียนแรก

เนื้อหาที่ปรับควรทำเฉพาะวิชาทักษะ ได้แก่ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ เฉพาะวิชาที่ผู้เรียนทำได้ต่ำกว่าชั้นเรียนปัจจุบัน

ไม่ปรับวิชาสาระอื่นอีก 5 สาระ

ปรับวิธีการสอนและวิธีวัดผลให้สอดคล้องกับผู้เรียน เช่น ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำกว่าชั้นเรียนปัจจุบันมาก ควรสอบปากเปล่า

รูปแบบการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

การจัดรูปแบบการเรียนการสอนจะทำให้หลายลักษณะ เช่น

1. การเรียนรวมเต็มเวลา (full inclusion)
2. การเรียนรวมบางเวลา (partial inclusion) ซึ่งหมายถึง การเรียนแยกบางเวลา ซึ่งอาจเป็นการแยกสอนในบางชั่วโมง (pull-out program) โดยเฉพาะในชั่วโมงภาษา

**** การเรียนการสอนสำหรับเด็กแอลดีไม่นิยมจัดเป็นห้องพิเศษ หรือโรงเรียนเฉพาะ**

การสอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

วิธีการสอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้นคล้ายกับการสอนผู้เรียนทั่วไป แต่คุณครูควรเพิ่มเติมการสอนในประเด็นต่อไปนี้

1. การสอนให้ผู้เรียนรู้จักจัดระเบียบของอุปกรณ์และงานที่ได้รับมอบหมาย สอนให้ผู้เรียนเขียนหัวข้อเพื่อจัดลำดับความสำคัญของเรื่องที่เรียนและสอนทักษะการเรียนรู้
2. การช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดวางแผนขั้นตอนต่าง ๆ จนกระทั่งงานสำเร็จ และสอนให้ผู้รู้จักใช้คำถามมาช่วยในการเรียน เช่น
 - การทำงานชิ้นนี้ต้องใช้เวลาเท่าไร
 - งานชิ้นนี้ต้องใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง
 - หากเขามีคำถาม เขาควรจะถามใคร เป็นต้น
3. ครูควรมองข้ามข้อผิดพลาดเล็กน้อย เช่น การสะกดคำผิด หรือลายมือไม่สวย แต่คุณครูควรเน้นการถ่ายทอดความคิดของผู้เรียน และความพยายาม ความตั้งใจ ในการทำงานชิ้นนั้นให้สำเร็จมากกว่า
4. ครูควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนใช้สมองซีกขวาด้วย เช่น ศิลปะ ละคร หรือดนตรี มากกว่าการเน้นฝึกฝนสมองซีกซ้าย เช่น การให้เหตุผลหรือการจัดลำดับความคิดแต่เพียงอย่างเดียว
5. ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวนมากมีความคับข้องใจด้านการเรียน คุณครูควรดูแลด้านจิตใจและอารมณ์ของผู้เรียนด้วย เช่น การให้กำลังใจเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถผ่านพ้นความรู้สึกคับข้องใจไปได้ เน้นว่าสิ่งที่ผู้เรียนทำได้ไม่ดี ไม่ได้เป็นการแสดงว่าผู้เรียนเป็นคนไม่มีความสามารถ
6. ครูควรใช้เวลาในการสอบมากกว่าผู้เรียนคนอื่น หรือใช้การสอบปากเปล่าเพื่อวัดความรู้ต่อวิชานั้น ๆ ในผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการเขียน
7. ข้อสอบที่ให้เลือกตอบควรจัดอยู่ในแนวตั้งมากกว่าตัวเลือกที่อยู่ในแนวนอน เพราะผู้เรียนสามารถอ่านได้ง่ายกว่า

ตัวเลือกที่อยู่ในแนวตั้ง เช่น

ก.....

ข.....

ค.....

ง.....

ตัวเลือกที่อยู่ในแนวนอนซึ่งไม่ควรใช้ เช่น

ก.....ข.....ค.....ง.....

8. ครูควรใช้คำสั่งที่ง่ายและชัดเจน พร้อมทั้งให้ผู้เรียนทวนคำสั่งก่อนที่จะเริ่มลงมือทำทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจคำสั่งนั้นหรือไม่
9. ครูควรสอนความรู้ใหม่ที่ผสมผสานกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจำ และเข้าใจได้ง่ายขึ้น รวมถึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้
10. อุปกรณ์ที่ครูนำมาสอน ต้องใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า และครูควรให้ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่สอนไปด้วยวิธีการใหม่ ๆ มากกว่าการใช้แบบฝึกหัดเพียงอย่างเดียว เช่น การเขียนตัวอักษรลงบนกระเบาะทราย หรือการให้ผู้เรียนเล่นทายพยัญชนะจากการเขียนบนฝ่ามือ
11. สิ่งสำคัญคือ ครูจะต้องร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

สรุปสาระสำคัญ

จากเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งกฎกระทรวงและนโยบายที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นที่จะให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ทั้งนี้รวมถึงเด็กพิการหรือบกพร่องทุกประเภทด้วย ซึ่งจะต้องจัดให้ได้รับการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านมา จะสามารถจัดการศึกษาได้ตามภารกิจที่กำหนดไว้ในระดับที่น่าพึงพอใจ แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานดังกล่าวยังมีปัญหาบางประการที่ต้องแก้ไข รวมทั้งต้องมีการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ ทั้งนี้ รวมถึงกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้วยซึ่งในปัจจุบันพบว่า เด็กกลุ่มนี้มีจำนวนที่เพิ่มขึ้นมาก โดยมีมูลเหตุสำคัญที่ต่างจากเด็กกลุ่มอื่น คือ เด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยา (Mercer & Pullen, 2005) ที่สันนิษฐานกันว่าเป็นความผิดปกติของระบบประสาทส่วนกลาง (Bender, 1995:19) จึงนับเป็นเรื่องยากสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั่วไปจะเข้าใจได้อย่างถ่องแท้

ดังนั้นในการที่จะพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้เต็มศักยภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต้องมีเจตคติที่ดีต่อเด็กดังกล่าว และมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เด็กกลุ่มนี้ประสบ รวมทั้งมีเทคนิควิธีการสอน และสื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องและความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของประเทศไทยในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

องค์กร หน่วยงานของรัฐ และเว็บไซต์ (Organization, Government Agencies and Websites)

- 1) Alabama Reading Initiative <http://www.alsde.edu/html/home.asp>

เป็นหน่วยงานระดับรัฐที่ให้การสนับสนุนด้านการอ่าน โดยเว็บไซต์ของหน่วยงานจะให้บริการข้อมูล สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนการอ่าน

- 2) All Kinds of Minds www.allkindsofminds.org

เป็นหน่วยงานที่ศึกษาวิจัย พัฒนาผลงาน การออกแบบโปรแกรม และการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความแตกต่างกันในการเรียนรู้ (children with differences in learning) รวมทั้งให้บริการข้อมูล บทความ โปรแกรมการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอบรม

- 3) Attention Deficit Disorder Association www.add.org

เป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีสมาธิสั้น โดยเว็บไซต์จะให้บริการบทความและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลที่มีสมาธิสั้น รวมทั้งยังให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมสัมมนา

- 4) Children and Adults With Attention Deficit Disorder (CHADD) www.chadd.org

เป็นองค์กรเครือข่ายผู้ปกครองของเด็กที่มีสมาธิสั้น ที่ให้บริการเวทีเสวนาของผู้ปกครอง และนักวิชาชีพที่งานเกี่ยวข้องกับบุคคลสมาธิสั้น รวมทั้งให้บริการเอกสารความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับ IDEA และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีสมาธิสั้น

- 5) Coordinated Campaign for Learning Disabilities (CCLD) www.aboutld.org

เป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และความบกพร่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเว็บไซต์นี้จะให้บริการข้อมูลที่มีความทันสมัยจากผู้เชี่ยวชาญด้านความบกพร่องทางการเรียนรู้ สมาธิสั้น และปัญหาทางพฤติกรรม รวมทั้งยังให้บริการข้อมูล หนังสือ วิดีโอ สื่อบันทึกเสียง และสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและผู้ใหญ่ที่มีปัญหาเหล่านี้

- 6) Council for Exceptional Children, Division for Learning Disabilities (DLD)

<http://www.dldcec.org>

เป็นหน่วยงานหนึ่งของสมาคมสำหรับเด็กพิเศษ (Council for Exceptional Children) ที่ให้ความช่วยเหลือโดยตรงแก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเว็บไซต์นี้จะให้บริการเอกสารความรู้ บทความ เทคนิคการสอน สิ่งพิมพ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประชุมสัมมนา รวมทั้งยังเชื่อมต่อกับเว็บไซต์ของหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

- 7) Council for Learning Disabilities www.cldinternational.org

เป็นองค์กรสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่อุทิศตนในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเว็บไซต์จะให้บริการเอกสารความรู้ งานวิจัยทางด้านปัญหาทางการเรียนรู้ และกฎหมายล่าสุด แก่ผู้ที่อุทิศตนในการช่วยเหลือเพื่อยกระดับการศึกษาและคุณภาพชีวิตของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

8) Dyslexia, Learning Disabilities & Literacy Resource Site

www.greenwoodinstitute.org/resources/resindex.html

เป็นเว็บไซต์ของโรงเรียนกรีนวูด (Greenwood School) ที่ให้บริการบทความ และข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับปัญหาทางการอ่าน และความบกพร่องทางด้านภาษาแก่ผู้ปกครอง ครู และผู้สนใจ

9) Dyspraxia Foundation www.dyspraxiafoundation.org.uk

เป็นองค์กรของประเทศสหราชอาณาจักร ที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว (dyspraxia) โดยเว็บไซต์นี้จะให้บริการเอกสารความรู้เกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว และยังเชื่อมต่อกับเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องทางการเรียนรู้

10) ERIC Clearinghouse on Disabilities and Gifted Education (ERIC/CEC)

www.cec.sped.org/ericec.htm

เป็นระบบฐานข้อมูลทางการศึกษาระดับชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ มีการจัดพิมพ์และเผยแพร่ข้อมูลที่ถือเป็นศูนย์กลางของแหล่งข้อมูลสาธารณประโยชน์ รวมทั้งส่งเสริมการเผยแพร่งานวิจัย

11) IDEA Practices www.ideapractices.org

เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายทางการศึกษาพิเศษของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีความเป็นปัจจุบัน

12) International Dyslexia Association (IDA) www.interdys.org/

เป็นองค์กรที่ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการประชุม พบปะกันของกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนที่มีสาขาอยู่ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีการจัดพิมพ์วารสาร และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการอ่าน

13) International Reading Association (IRA) www.reading.org

เป็นองค์กรที่อุทิศตนในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยการพัฒนาการสอนการอ่านให้มีคุณภาพ รวมทั้งการเผยแพร่งานวิจัย บทความ และข้อมูลเกี่ยวกับการอ่าน

14) Learning Disabilities Association of America (LDA) www.ldaamerica.org

เป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือผู้ปกครอง ครู และผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเว็บไซต์จะให้บริการข้อมูล เอกสารความรู้เกี่ยวกับความบกพร่องทางการเรียนรู้ การประชุมสัมมนาประจำปี และสิ่งพิมพ์

15) LD Online <http://www.ldonline.org>

เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับความบกพร่องทางการเรียนรู้ แก่ผู้ปกครอง นักการศึกษา ผู้เรียน และผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลกลุ่มดังกล่าว

16) Learning Disabilities Resources www.ldresources.com

เป็นเว็บไซต์ที่ประกอบไปด้วยข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในหลาย ๆ ด้าน และยังเชื่อมต่อกับเว็บไซต์และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

17) Learning Disabilities Worldwide www.ldworldwide.org

เป็นองค์กรที่อุทิศตนเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ครอบครัว ครู และผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเว็บไซต์จะให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับ บทความ งานวิจัย สิ่งพิมพ์ วิดีโอที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งการประชุมสัมมนาประจำปีในระดับนานาชาติ

18) National Aphasia Association www.aphasia.org

เป็นองค์กรที่สนับสนุนด้านการศึกษา การวิจัย การให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจและการใช้ภาษาพูด (aphasia) และครอบครัว รวมทั้งให้บริการเอกสารความรู้ และการเข้าถึงกลุ่มผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ

19) National Center for Law and Learning Disabilities (NCLLD)

เป็นองค์กรที่ให้ความดูแลและให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย ความบกพร่องทางการเรียนรู้ ปัญหาเกี่ยวกับสมาธิสั้น รวมทั้งความบกพร่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

20) National Center for Learning Disabilities (NCLD) www.ld.org

เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเว็บไซต์จะให้บริการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การส่งต่อเด็กเพื่อรับการประเมิน (referral) การจัดโปรแกรมการศึกษา การเรียกร้องสิทธิตามกฎหมาย

21) National Institute of Neurological Disorders and Stroke (NINDS) www.ninds.nih.gov

เป็นเว็บไซต์ของรัฐบาลกลางของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ให้บริการข้อมูลที่มีความหลากหลายเกี่ยวกับความบกพร่องทางการเรียนรู้ และความบกพร่องทางด้านประสาทอื่น ๆ รวมทั้งผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจและการใช้ภาษาพูด (aphasia) ปัญหาทางการอ่านและปัญหาทางการเคลื่อนไหว (dyspraxia)

22) National Institute for Literacy (NIFL) www.nifl.gov

เป็นสถาบันในระดับชาติของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ โดยการทำงานร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงสาธารณสุข ในการให้บริการข้อมูลที่ดียิ่งขึ้นด้านการอ่านออก เขียนได้ การพัฒนาการสอนการอ่านสำหรับเด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่ รวมทั้งให้บริการเกี่ยวกับงานวิจัย การนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

23) Reading Rockets <http://www.readingrockets.org>

เป็นหน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับยุทธวิธีในการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจที่มีประสิทธิภาพ กิจกรรมการเรียนการสอน บทเรียน แบบฝึก แบบทดสอบ การประเมินผลด้านการอ่าน เพื่อความเข้าใจ

24) Recording for the Blind and Dyslexic (RFB) www.rfbd.org

เป็นหน่วยงานที่ให้บริการ รวมทั้งการให้ยืมหนังสือเสียงที่มีจำนวนมากกว่า 80,000 รายการ รวมทั้งสื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอนอื่น ๆ

25) Schwab Foundation for Learning www.schwablearning.org

เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดย Charles Schwab และภรรยาที่อุทิศตนเพื่อส่งเสริมความตระหนักเกี่ยวกับความแตกต่างทางการเรียนรู้ โดยการให้บริการข้อมูล สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลที่มีความแตกต่างทางการเรียนรู้

26) The National Information Center for Children & Youth with Disabilities (NICHY)

www.nichy.org/

เป็นองค์กรที่ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านการเรียนรู้ รวมทั้งผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

27) University of Kansas Center for Research on Learning www.ku-crl.org

เป็นหน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมทั้งเทคนิคการสอน ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

28) University of Oregon <http://reading.uoregon.edu/index.php>

เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยนี้จะให้บริการข้อมูล เทคโนโลยี และสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน การอ่าน แก่ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาที่เน้นใน 5 ด้าน คือการแยกแยะหน่วยเสียง (phonemic awareness) กฎเกณฑ์ของภาษา (alphabetic principle) การอ่านคล่อง คำศัพท์ และการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยในแต่ละด้านจะมีคำจำกัดความ คำอธิบายวิธีการสอน ตัวอย่างการสอน รวมทั้งการนำแนวคิดทั้ง 5 ด้านมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

29) World Dyslexia Network Foundation <http://web.ukonline.co.uk/wdnf>

เป็นเว็บไซต์ของประเทศสหราชอาณาจักรที่ให้บริการเอกสารความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีปัญหาทางการอ่าน (dyslexia) รวมทั้งยังเชื่อมต่อกับเว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และ
อนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติ ฯ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อรับการศึกษา (ฉบับปรับปรุง).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียนรวม เล่ม 5 เด็กที่มีปัญหาทางการ
เรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมสุขภาพจิต. (2542). คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรีลักษณ์ จีรวินุลย์. (2546). คู่มือครูและผู้ปกครองสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน.
_____. (2546). คู่มือครูและผู้ปกครองสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการเขียน.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). คู่มือครูและผู้ปกครองสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ดวงใจ วรรณสังข์. (2541). การศึกษาความสามารถในการจำพญชนะไทยของเด็กที่มีปัญหา
ทางการเรียนรู้ จากการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพพญชนะไทย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ม.ป.ท.
- นลินนุช อ นวยสิน. (2546). การศึกษาความสามารถในการเขียนสะกดคำของเด็กที่มีปัญหา
ทางการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเขียน. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร: เอกสารอัดสำเนา.
- เบญจา ชลธาร์นนท์. (2548). การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อ
นำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์.
- เบญจา ชลธาร์นนท์. (2548). สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
ของประเทศไทยในปัจจุบัน. การศึกษาตามหลักสูตร วปท.วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- เบญจพร ปัญญา. (2543). คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2547). คู่มือช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้. กรมสุขภาพจิต กระทรวง
สาธารณสุขกรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2533). การศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ .กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจเทรดดิ้ง.

- _____. (2539). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- _____. (2544). *เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- _____. (2546). *วิธีสอนเด็กเรียนยาก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- _____. (2545). *ชุดแก้ไขข้อบกพร่องทางการอ่านและการเขียน ชุดที่ 1-20*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทร่ำไทย เพรส จำกัด.
- เยาวลักษณ์ วรรณม่วง. (2544). *การศึกษาความสามารถในการจำพยัญชนะไทยของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- รัตนา แพงจันทร์. (2541). *การศึกษาความสามารถเขียนคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ จากการสอนเขียนแบบบูรณาการกับเกม*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วาสนา เลิศศิลป์. (2546). *การศึกษาเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. บทคัดย่อปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. [เอกสารอัดสำเนา].
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). *ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี: ปัญหาการเรียนรู้ที่แก้ไขได้*. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- ศรียา นิยมธรรม. (2537). *แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2541). *ปัญหาที่ยากทางการเรียนรู้*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรียา นิยมธรรม. (2540). *สร้างปมเด่นเสริมปมด้อย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แว่นแก้ว มปป.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. *รายงานการศึกษาเด็กด้วยความสามารถทางการเรียน*. ภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2545). *จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- สายพิน โคกทอง. (2542). *การศึกษาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดกิจกรรมบูรณาการเกมคณิตศาสตร์*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมคิด บุญบูรณ์. (2546). *การศึกษาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนอ่านตามแบบ*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- สมศรี อุดยรัตน์พันธ์. (2546). *การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมศิลปะ*. ปรินิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุวคนธ์ เกิดผล. (2546). *การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยการประยุกต์ใช้วิธี Modelled Reading*. ปรินิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดีปัญหาการเรียนรู้ที่แก้ไขได้*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2548). *คู่มือการดำเนินงานการสำรวจเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2547). *เกียรติคุณของประเทศไทยในการดำเนินงานด้านคนพิการ เล่ม 2 พระมหากรุณาธิคุณต่อคนพิการ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้ง จำกัด (มหาชน).
- หรรษา บุญนายน. (2546). *การศึกษาความสามารถทางการเขียนสะกดคำยากของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนเรียนร่วม โดยใช้แบบฝึก สะกดคำ*. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรัญญา เชื้อทอง. (2546). *การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการอ่านคำยากของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในสถานศึกษาจัดการเรียนร่วมโดยใช้บัตรย่อกรอง*. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Ashlock, R.B. (1986). *Error Patterns in Computation: A semi-Programmed Approach*. 4th ed. Columbus, OH: Merrill.
- Bender, W. N. (2002). *Differentiating Instruction for Students With Learning Disabilities: Best Teaching Practices for General and Special Educators*. California: Corwin Press.
- Bender, W. N. (1998). *Professional Issues in Learning Disabilities: Practical Strategies and Relevant Research Findings*. Texas: PRO-ED.
- Bender, W. N. (1995). *Learning Disabilities: Characteristics, Identification, and Teaching Strategies*. 2nd ed. Boston: Allyn & Bacon.

- Bley, N. S. & Thornton, C. A. (2001). *Teaching Mathematics to Students with Learning Disabilities*. 4 th ed. Texas: PRO-ED.
- Bos, C. S. & Vaughn, S. (2006). *Strategies for Teaching Students with Learning and Behavior Problems*. 6 th ed. Boston: Allyn & Bacon.
- Beckman, P., & Weller, C. (1990). *Independent Learning for Children with Learning Disabilities*. *Teaching Exceptional Children*. 22: 26-29.
- Berkelhammer, L. D. (1996). "The specificity of phonological coding deficits in children with dyslexia." *Dissertation abstracts international*. 50-07: Section: A2851.
- Caman, T. S. (1992). "An Investigation of the Relationship between Participation in the Odyssey of the Mind Program and Mathematical Problem Solving Achievement Loyola University of Chicago." *Dissertation bstractsInternational*. 9(52): 4252 A.
- Cohen, R. J. & Swerdlick, M. E. (2005). *Psychological Testing and Assessment: An Introduction to Tests and Measurement*. 6 th ed. New York: McGraw-Hill.
- Cooper, D. J. (1988). et. al. *To What and How of Reading Instruction*. 2nd ed. Onio: Merrill Publishing Company.
- Deshler, D.D., Ellis, E. S. & Lenz, B. K. (1996). *Disabilities: Strategies and Methods*. 2 nd ed. CO: Love.
- Fall, R. A. (1999). "Effectiveness of the stevenson language skills program for children With specific reading disability." *Dissertation Abstracts International*. 60-06: Section: A1963.
- Gagne, R. M. (1970). *The Conditions of Learning*. 2nd ed. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Gamtt. K.F. (1991). "Developing Heuristics in the Mathematics Problem Solving Processes of Sixth Grade Children: A Nonconstructivist Teaching Experiment." *University of SouthFlorida*, 1990 *Dissertation Abstracts International*. 8(52): 102 A.
- Gbenedio, U. B. (1986). *Two Methods of Teaching Reading in Primary Classess*. *ELT Journal*. 40:46-51.
- Gearheart, B. R. (1977). *Learning Disabilites*. 2nd ed. The C.V. Mosby Company, Saint Louis.
- Gehret, J. (2005). *The Don't-give-up Kid and Learning Differences*. 13 th ed. New York: Verbal Images Press.
- Gordon, J. S. (1992). "The effects of phonemic training on the spelling performance Of elementary students with learning disabilities." *Dissertation Abstracts International*. 53-05: Section: A 1462.

- Hammer-Witty, A. K. (1997). *"A Study in the Use of Cooperative Learning to Teach the Students with Learning Disabilities."* Dissertation Abstracts International. 57: 7; January.
- Hammeken, P.A. (2000). *Inclusion 450 Strategies for Success: A practical guide for all educators who teach students with disabilities.* New York: Peytral Publications, Inc.
- Hammill, D. D. & Bartel, N. R. (2004). *Teaching Students with Learning and Behavior Problems.* 7 th ed. Texas: PRO-ED.
- Harris, K., Graham, S., & Mason, L. (2003). *Self-regulated strategy development in the classroom: Part of a balanced approach to writing instruction for students with disabilities.* Focus on Exceptional Children, 35(7), 1-16.
- Hedeen, D. L. (1995). *"The Interwoven Relationship Of Teaching, Learning and Supporting In Inclusive Classrooms."* Dissertation Abstracts International. 55: 8; February.
- Hill, M. A. (1999). *"Working memory and inhibition in the text processing of dyslexic reader."* Dissertation Abstracts International. 60-04: Section: B 1880.
- Hirsch, V. E. (1981). *"A Study of instructional Approachs to Spelling: Student Achievement and Teacher Attitude."* Dissertation Abstracts. 41: 2912-A.
- Hull Learning Services. (2005). *Supporting Children with Co-ordination Difficulties.* London: David Fulton Publisher.
- Jones, N. (2005). *Developing School Provision for Children with Dyspraxia: A Practical Guide.* London: Paul Chapman Publishing.
- Kutrumbos, B. M. (1993). *"The effect of phonemic training on unskilled readers: a schoolbased study (remedial reading, dyslexia)."* Dissertation Abstracts International. 54-07; Section: A 2520.
- Leu, D. J., & Kinzer. (1995). *Effective reading instruction.* K-8. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall. Inc.
- Lerner, J. (2003). *Learning Disabilities: Theories, Diagnosis and Teaching Strategies.* 9 th ed. Boston: Houghton Mifflin.
- Lerner, J. (2006). *Learning Disabilities and Related Disorders: Characteristics and Teaching Strategies.* 10 th ed. Boston: Houghton Mifflin.

- Mary, E. D., & Berttram, C. (1997). *Instructional Strategies Used by General Educators And Teachers of Students with Learning Disability. Remedial and Special Education.* 18:174-181, May/June.
- Mastopieri, M. A., & Scruggs, T. E. (2000). *The Inclusive Classroom: Strategies. For effective instruction.* Nes Jersey: Prentive Hall, Inc.
- Mercer, C.D.& Pullen, P.C. (1998). *Teaching Students with Learning Problems.* 5 th ed. New Jersey: Merrill/ Prentice Hall.
- Mercer, C. D., & Pullen, P. C. (2005). *Students with learning disabilities* (6 th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education.
- Miller, T. L. (1994). *"The Effects of Text Stucture Discrimination Training on the Writing Performance of Students with Learning Disabilities."* Dissertation Abstracts International. 55:6; December.
- Mitchell, J. C. (1980). *"Effects of Dictionary Skill Lesson and Written Composition on spelling Achievement in Grade 4, 5 and 6."* Dissertation Abstracts International. 4: 1392-A.
- Overton, T. (2003). *Assessing Learners with Special Needs.* 4 th ed. New Jersey: Merrill/Prentice Hall.
- Paquette, P. H. & Tuttle, C. G. (2003). *Learning Disabilities.* Boston: Scarecrow Press, Inc.
- Pierangelo, R., & Giuliani., G. (2006). *Learning Disabilities: A Practical Approach to Foundations, Assessment, Diagnosis, and Teaching.* Boston: Allyn& Bacon.
- Richek, N et. al. (1996). *Reading Problems: Assessment and Teaching Strategies.* Needham, NA; Allyn & Bacon.
- Roberts, R. (1995). *"The dyslexia sub-typing test (DST): design and construct related validation."* Dissertation Abstracts International. 57-02; Section: A 0642.
- Salend, S. J., (2005). *Creative Inclusive Classrooms.* 5 th ed. Upper Sabble River, NJ: Merrill Prentice Hall.
- Schumm, J. S. (1999). *Adapting Reading and Math Materials for the Inclusive Classroom.* Virginia: The Council for Exceptional Children.
- Schicke, M. C. (1996). *"Special Education Placement as Treatment: A Comparison of Environments (Learning Disability, Behavioral Disorder)."* Dissertation AbstractsInternation. 56:7; January.
- Schwartz, S., & Doehring, D. (1977). *"A developmental Study of Children's Ability to Abstract Spelling Patterns."* Research in Education. 12(9): 55.

- Schwendinger, J. R. (1977). "A Study of Modality of Inferences and Their Relationship to Spelling Achievement of Sixth Grade Students." *Resources in Education*. 12:51.
- Shokoohi, Cholan-Hosseini. (1980). "Readiness of Eight-Year-Old Children to Understand the Division of Fraction." *The Arithmetic Teacher*. 27: 40-43; March.
- Smith S. L. (2005). *Live It Learn It: The Academic Club Methodology for Students with Learning Disabilities and ADHD*. Maryland: Paul H. Brookes.
- Smith T. E., Polloway, E.D., Patton, J. R., & Dowdy, C.A. (2006). *Teaching Students with Special Needs in Inclusive Settings*. 4 th ed. Boston: Allyn& Bacon.
- Smith, T.E., Dowdy, C.A., Pollowan, E.A.& Blalock, G.E. (1997). *Children and Adults with Learning Disabilities*. Boston: Allyn& Bacon.
- Swanson, H. L. (2000). *Issues facing the field of learning disabilities*. *Learning Disabilities Quarterly*, 23(1), 37-50.
- Thomas, C. P. (1976). "Using Research in Teaching." *The Arithmetic Teacher*. 23:137-141; February.
- Turnbull, R. et. al. (2400). *Exceptional Lives: Special Education in Today's Schools*. 4th ed. New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Wade, E.G. (1995). "A Study of the Effects of a Constructivist Based Mathematics Problem Solving Instructional Program on the Attitudes, Self-Confidence, and Achievement of Post Fifth-Grade Students (Constructivist)." New Mexico State University. *Dissertation Abstracts International*. 9(55): 34114 A.
- White, N. C. (1986). "The effects of a simultaneous multi-sensory, alphabeticphonic, direct instruction approach on the teaching of spelling (dyslexia)." *Dissertation Abstracts International*. 48-08; Section: A 1975.
- Williams, E. (1986). *Reading in the Language Classroom*. London: Macmillan Publisher.

แบบทดสอบท้ายบท ชุดเอกสารศึกษด้วยตนเอง

วิชา ความรู้พื้นฐานด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการหรือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เล่ม 11
การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1. นักการศึกษาชาวอเมริกันท่านใดเป็นผู้ริเริ่มใช้คำว่า “Learning Disabilities” หรือ LD?
 - ก. Skinner
 - ข. Thorndike
 - ค. Samuel kirk
 - ง. John B.Watson
2. การจำแนกลักษณะความบกพร่องทางการเรียนรู้ในช่วงวัยต่างๆ แบ่งได้เป็นกี่ช่วงวัย?
 - ก. 1 ช่วงวัย
 - ข. 2 ช่วงวัย
 - ค. 3 ช่วงวัย
 - ง. 4 ช่วงวัย
3. ข้อใดคือสาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้?
 - ก. กรรมพันธุ์ สิ่งแวดล้อม
 - ข. การได้รับบาดเจ็บทางสมอง
 - ค. ถูกทั้ง ก และ ข
 - ง. ไม่ถูกทั้ง ก และ ข
4. จุดเน้นในการช่วยการรับรู้ทางการเห็นในการเรียนของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ตรงกับข้อใด?
 - ก. สัญลักษณ์ ข้อความ แผนภาพ
 - ข. กล้อง ข้อความ วงกลม ชีตเส้นใต้
 - ค. แผนภูมิ ชีตเส้นใต้ กล้อง วงกลม
 - ง. แผนภาพ วงกลม ข้อความ แผนภูมิ
5. ข้อใดคือความผิดปกติของคลื่นสมองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้?
 - ก. คลื่นแอลฟาที่สมองซีกซ้ายมากกว่าเด็ปกติ
 - ข. คลื่นแอลฟาที่สมองซีกขวามากกว่าเด็ปกติ
 - ค. คลื่นแอลฟาที่สมองซีกซ้ายมากกว่าซีกขวา
 - ง. คลื่นแอลฟาที่สมองซีกขวามากกว่าซีกซ้าย
6. ดิสเล็กเซีย (Dyslexia) มีความหมายตรงกับข้อใด?
 - ก. ความบกพร่องด้านการอ่าน
 - ข. ความบกพร่องด้านคิดคำนวณ
 - ค. ความบกพร่องด้านการเขียน
 - ง. ความบกพร่องด้านคณิตศาสตร์

7. ปัญหาหรือความยากลำบากทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แบ่งออกเป็นกี่ด้าน

- ก. 1 ด้าน ข. 2 ด้าน
ค. 3 ด้าน ง. 4 ด้าน

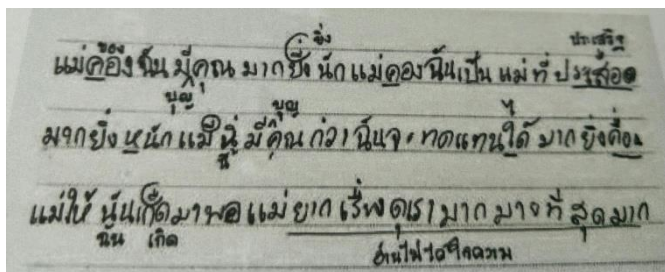
8. ปัญหาการเขียนเรียงพยานชนะ สระ วรรณยุกต์คำผิดตำแหน่งของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ตรงกับข้อใด

- ก. “นก” เป็น “กน”
ข. “ปลา” เป็น “ปาล”
ค. “งาน” เป็น “นาง”
ง. “ค” เป็น “ต”

9. ความอยากลำบากในการแยกแยะเสียงของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ตรงกับข้อใด

- ก. การแยกแยะเสียง บ ป ผ
ข. การแยกแยะเสียง พ ค ต
ค. การแยกแยะเสียง น ม ต
ง. การแยกแยะเสียง ต ฎ ฏ

10. จากตัวอย่างลายมือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. การเขียนเรียงความ เขียนบรรยายภาพ
- ข. การเขียนเล่าเรื่องตามจินตนาการ
- ค. การเขียนสะกิดคำผิด ตำแหน่งเขียนผิด เขียนผิดหลักไวยากรณ์
- ง. การเขียนบรรยายแสดงความคิด

11. ข้อใดกล่าวถูกต้องในการออกแบบเกมเพื่อใช้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้?

- ก. ใช้คำสั่งง่ายๆ
- ข. ขีดเส้นใต้คำสั่งที่สำคัญๆ ด้วยสีต่างๆ
- ค. ใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน
- ง. ถูกทุกข้อ

12. ข้อใดสามารถนำมาส่งเสริมการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้?

- ก. หนังสือเสียง
- ข. หนังสือนิยาย
- ค. นิตยสาร
- ง. หนังสือพิมพ์

13. กลยุทธ์ในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ตรงกับข้อใด?

- ก. เน้นกระบวนการที่สำคัญในการเขียน
- ข. สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน
- ค. บูรณาการเข้ากับวิชาอื่นๆ
- ง. ถูกทุกข้อ

14. ข้อใดไม่ใช่สื่อชนิดใดที่นำมาพัฒนาการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้?

- ก. กระดาษทำเป็นหน้าต่างการอ่าน
- ข. กระดาษที่มีสีสดใสทาบบนข้อความอ่าน
- ค. ใช้แผ่นใสสีสดใสทาบบนข้อความ
- ง. เกมจับคู่สิ่งของ

15. สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อุปกรณ์ช่วยอ่าน อยู่ในรายการบัญชีใด?

- ก. รายการบัญชี ก
- ข. รายการบัญชี ข
- ค. รายการบัญชี ค
- ง. ไม่มีข้อถูก

16. บริการสอนเสริมวิชาการ ตามสาระการเรียนรู้ อยู่ในรายการสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา สำหรับเด็กแอลดี บัญชีใด

- ก. รายการบัญชี ก
- ข. รายการบัญชี ข
- ค. รายการบัญชี ค
- ง. ไม่มีข้อถูก

17. ในปัจจุบันการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไม่นิยมใช้รูปแบบใด

- ก. เรียนห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ข. เรียนห้องเรียนพิเศษ การเรียนรวมบางเวลา
- ค. โรงเรียนเฉพาะความพิการ การเรียนรวมเต็มเวลา
- ง. การเรียนรวมบางเวลา การเรียนรวมเต็มเวลา

18. วิธีการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่ครูควรเพิ่มเติมการสอนในประเด็นใด

- ก. การเรียนรู้วิชาการ
- ข. การเรียนรู้ศิลปะ ละคร ดนตรี
- ค. การเรียนรู้ทฤษฎีการเรียนรู้
- ง. การเรียนรู้วิชาบังคับ

19. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เนื้อหาที่ปรับควรทำเฉพาะวิชาใดบ้าง

- ก. ภาษาไทย อังกฤษ คณิตศาสตร์
- ข. สังคมฯ พลес ศิลปะ
- ค. ภาษาไทย ดนตรี ศิลปะ
- ง. คณิตศาสตร์ การงานอาชีพฯ

20. สมทรง อ่านหนังสือไม่ออก หรืออ่านได้บ้าง แต่สะกดคำไม่ถูก ผสมคำไม่ได้ สลับพยัญชนะสับสนกับการผันวรรณยุกต์ บางทีสนใจแต่การสะกดคำ ทำให้อ่านแล้วจับใจความไม่ได้ สมทรงถือว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้กลุ่มใด

- ก. Dyslexia
- ข. Dysgraphia
- ค. Dyscalculia
- ง. Learning Disabilities

เฉลยแบบทดสอบท้ายบท

ข้อ 1 ค.	ข้อ 11 ง.
ข้อ 2 ง.	ข้อ 12 ก.
ข้อ 3 ค.	ข้อ 13 ง.
ข้อ 4 ข.	ข้อ 14 ง.
ข้อ 5 ก.	ข้อ 15 ก.
ข้อ 6 ก.	ข้อ 16 ค.
ข้อ 7 ง.	ข้อ 17 ก.
ข้อ 8 ข.	ข้อ 18 ข.
ข้อ 9 ก.	ข้อ 19 ก.
ข้อ 10 ค.	ข้อ 20 ก.

แบบเขียนสะท้อนคิด (Reflection Paper)

คำชี้แจง : โปรดใช้คำถามต่อไปนี้ในการเขียนสะท้อนคิดจากการศึกษาด้วยตนเอง ไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ

1. ท่านได้ทราบอะไรจากการศึกษาชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองฉบับนี้?
2. หากท่านได้รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนแก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเรียน ท่านจะนำความรู้ที่ได้ ไปประยุกต์ใช้อย่างไร
3. ท่านเคยมีประสบการณ์หรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อย่างไร
4. ท่านวางแผนจะนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไปปฏิบัติอย่างไร ในอนาคต

ภาคผนวก

ประเมินครั้งที่.....

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ประณมศึกษา)

ชื่อ-นามสกุล (ด.ช. / ด.ญ. / นาย / นางสาว).....
วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ปีเดือน
ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย/ ลงในช่อง " ใช่ " หรือ "ไม่ใช่ " ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก โดยเปรียบเทียบกับเด็กทั่วไปในชั้นเรียน
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ครูผู้สอน ครูประจำชั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์เบื้องต้น / ข้อมูลพื้นฐานของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	ต้อฉลาดหรือปกติ ในด้านอื่น ๆ นอกจากในด้านการเรียน		
๒	มีปัญหาทางการเรียน ซึ่งอาจทำไม่ได้เลยหรือทำได้ต่ำกว่า ๒ ชั้นเรียน ในด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่า ๑ ด้าน ต่อไปนี้ ๑.๑ ด้านการอ่าน ๑.๒ ด้านการเขียน ๑.๓ ด้านการคำนวณ		
๓	ไม่มีปัญหาทางด้านการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือออทิสติก หรือจากการถูกละทิ้ง ละเลย หรือความด้อยโอกาสอื่น ๆ		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๓ ข้อ แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ควรสังเกตในส่วนที่ ๒ ต่อ

ผลการพิจารณาส่วนที่ ๑

☐ พบ

☐ ไม่พบ (ถ้าพบสังเกตในส่วนที่ ๒ ต่อ)

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้าน

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	๑. ด้านการอ่าน		
๑	อ่านช้า อ่านข้าม อ่านไม่หมด		
๒	จำคำศัพท์คำเดิมไม่ได้ ทั้งๆ ที่เคยผ่านสายตามาแล้วหลายครั้ง		
๓	อ่านเพิ่มคำ ขี้คำ อ่านผิดตำแหน่ง		
๔	อ่านสลับตัวอักษรหรือออกเสียงสลับกัน เช่น บก อ่านเป็น กบ		
๕	สับสนในพยัญชนะคล้ายกัน เช่น ก ฦ ฦ, ฎ ฏ, ต ต		
๖	จำศัพท์ใหม่ไม่ค่อยได้		
๗	มีปัญหาในการผสมคำ การอ่านออกเสียงคำ		
๘	สับสนคำที่คล้ายกัน เช่น บาน/ บ้าน		
๙	อ่านคำที่ไม่คุ้นเคยไม่ได้		
๑๐	อ่านคำในระดับชั้นของตนเองไม่ได้		
	๒. ด้านการเขียน		
๑	ไม่ชอบและหลีกเลี่ยงการเขียน หรือการลอกคำ		
๒	เขียนไม่สวยไม่เรียบร้อย สกปรก ขีดทิ้ง ลบทิ้ง		
๓	เขียนตัวอักษรและคำที่คล้ายๆ กันผิด		
๔	ลอกคำบนกระดานผิด (ลอกไม่ครบตกหล่น)		
๕	เขียนหนังสือไม่เว้นวรรค ไม่เว้นช่องไฟ ตัวอักษรเบียดกันจนทำให้อ่านยาก		
๖	เขียนสลับตำแหน่งระหว่างพยัญชนะ สระ เช่น ตโ		
๗	เขียนตามคำบอกของคำในระดับชั้นตนเองไม่ได้		
๘	เขียนตัวอักษรหรือตัวเลขกลับด้าน คล้ายมองกระจกเงา เช่น ๖ ๙, 7 ๓		
๙	เขียนพยัญชนะหรือตัวเลขที่มีลักษณะคล้ายกันสลับกัน เช่น ม-น, ต-ค, พ-ย, b-d, p-q, ๖-๙		
๑๐	เรียงลำดับตัวอักษรผิด เช่น สดติ เป็น สติติ		
	๓. ด้านการคำนวณ		
๑	นับเลขเรียงลำดับ นับเพิ่ม นับลดไม่ได้		
๒	ยากลำบากในการบวก,ลบ จำนวนจริง		
๓	ยากลำบากในการใช้เทคนิคการนับจำนวนเพิ่มทีละ ๒, ๕, ๑๐, ๑๐๐		
๔	ยากลำบากในการประมาณจำนวนค่า		
๕	ยากลำบากในการเปรียบเทียบ มากกว่า น้อยกว่า		
๖	แก้โจทย์ปัญหาง่ายๆ ไม่ได้		
๗	สับสนไม่เข้าใจเรื่องเวลา ทิศทาง		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๘	บอกความหมาย หรือสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ไม่ได้ เช่น +, -, x, >, <, =		
๙	เปรียบเทียบขนาด รูปทรง ระยะทาง ตำแหน่งไม่ได้		
๑๐	เขียนตัวเลขกลับ เช่น ๕ s , ๖ ๙		
	๔.ด้านพฤติกรรมทั่วไป		
๑	ไม่ทำตามคำสั่ง ทำงานไม่เสร็จ		
๒	มีความยากลำบากในการจัดระบบงาน		
๓	ทำของหายบ่อยๆ เป็นประจำ เช่น ของเล่น ดินสอ หนังสือ อุปกรณ์การเรียน		
๔	ลืมทำกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน		
๕	สับสนด้านซ้าย ขวา		
๖	วางสิ่งของเครื่องใช้ไม่เป็นระเบียบ		
๗	เสียสมาธิง่ายมองไปยังทุกสิ่งเคลื่อนไหวผ่านสายตา		
๘	มีอาการเครียดขณะอ่าน		
๙	ใจไม่ค่อยจดจ่ออยู่กับงาน มองโน่นมองนี่บ่อยๆ		
๑๐	หลีกเลี่ยง ไม่ชอบ หรือลังเลใจที่จะทำงานหรือการบ้านที่ต้องมีระเบียบและใส่ใจในงาน		

เกณฑ์การพิจารณา

๑. ด้านการอ่าน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

๒. ด้านการเขียน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียน

๓. ด้านการคำนวณ

ถ้าตอบว่าใช่ ๖ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการคำนวณ

๔. ด้านพฤติกรรมทั่วไป

ถ้าตอบว่าใช่ ๔ ข้อขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

หากพบว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

ผลการคัดกรอง

- ☐ พบความบกพร่อง ☐ ด้านการอ่าน ☐ ด้านการเขียน ☐ ด้านการคำนวณ
☐ ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ ใบวัดบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

ลงชื่อ ใบวัดบัตร เลขที่.....(ผู้คัดกรอง)
(.....)

คำยินยอมของผู้ปกครอง

ข้าพเจ้า(นาย / นาง / นางสาว)..... เป็นผู้ปกครองของ
(ด.ช. / ด.ญ./ นาย / นางสาว)

☐ ยินยอม ☐ ไม่ยินยอม ให้ดำเนินการคัดกรอง (ด.ช./ ด.ญ./ นาย / น.ส.).....
ตามแบบคัดกรองนี้

เมื่อพบว่ามีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความบกพร่องตามแบบคัดกรองข้างต้น ☐ ยินดี ☐ ไม่ยินดี
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษต่อไป

ลงชื่อ ผู้ปกครอง
(.....)

ประเมินครั้งที่.....

แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (มัธยมศึกษา)

ชื่อ-นามสกุล (ต.ช. / ต.ญ. / นาย / นางสาว).....

วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ ปีเดือน

ระดับชั้น..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน

คำชี้แจง

- ๑ แบบคัดกรองฉบับนี้เป็นแบบคัดกรองเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาเท่านั้น
- ๒ วิเคราะห์ลักษณะ/พฤติกรรม ของเด็กซึ่งเป็นลักษณะหรือพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง “ ใช่ ” หรือ “ ไม่ใช่ ” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ของเด็ก
- ๓ ผู้ทำการคัดกรองเบื้องต้นต้องผ่านการอบรมวิธีการใช้ และการประเมิน ตามแบบคัดกรองนี้ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เช่น ผู้ปกครองหรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง
- ๔ ผู้คัดกรองควรจะมีอย่างน้อย ๒ คนขึ้นไป

ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์เบื้องต้น / ข้อมูลพื้นฐานของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๑	ดูฉลาดหรือปกติ ในด้านอื่น ๆ นอกจากในด้านการเรียน		
๒	มีปัญหาทางการเรียน ซึ่งอาจทำไม่ได้เลยหรือทำได้ต่ำกว่า ๒ ชั้นเรียน ในด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่า ๑ ด้าน ต่อไปนี้ ๑.๑ ด้านการอ่าน ๑.๒ ด้านการเขียน ๑.๓ ด้านการคำนวณ		
๓	ไม่มีปัญหาทางด้านการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือออทิสติก หรือจากการถูกละทิ้ง ละเลย หรือความด้อยโอกาสอื่น ๆ		

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้าตอบว่าใช่ ๓ ข้อ แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ควรสังเกตในส่วนที่ ๒ ต่อ

ผลการพิจารณาส่วนที่ ๑

☐ พบ

☐ ไม่พบ (ถ้าพบสังเกตในส่วนที่ ๒ ต่อ)

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้าน

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
	๑. ด้านการอ่าน		
๑	อ่านข้ามบรรทัด อ่านซ้ำบรรทัด		
๒	อ่านคำสมาส สนธิ ไม่ได้		
๓	อ่านอักษรนำไม่ได้		
๔	เปรียบเทียบความหมายของคำไม่ได้		
๕	ไม่รู้จักหน้าที่ของคำในประโยค		
๖	มีปัญหาในการอ่านคำพ้องรูป พ้องเสียง		
๗	อ่านราชาศัพท์ไม่ได้		
๘	อ่านบทหรือกรองลำบาค		
๙	อ่านคำยากประจำบทไม่ได้		
๑๐	อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้		
	๒. ด้านการเขียน		
๑	ฟังคำบรรยายแล้วจดโน้ตย่อไม่ได้		
๒	เขียนคำที่มีตัวการันต์ไม่ได้		
๓	เขียนสรุปใจความสำคัญไม่ได้		
๔	เขียนบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองไม่ได้		
๕	เขียนเรียงความยาวๆ ไม่ได้		
๖	เขียนบรรยายภาพไม่ได้		
๗	เขียนย่อความไม่ได้		
๘	เขียนคำพ้องรูป - พ้องเสียงไม่ได้		
๙	เขียนคำยากประจำบทไม่ได้		
๑๐	เขียนตามคำบอกไม่ได้		
	๓. ด้านการคำนวณ		
๑	ไม่เข้าใจความหมายและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์		
๒	ไม่สามารถเขียนเศษส่วนในลักษณะทศนิยมและทศนิยมซ้ำ		
๓	ไม่เข้าใจและเขียนจำนวนตรรกยะ และอตรรกยะไม่ได้		
๔	ไม่เข้าใจและเขียนจำนวนในรูปอัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละในการแก้โจทย์ปัญหา		
๕	ไม่เข้าใจการเขียนระบบจำนวนจริง		
๖	ไม่เข้าใจและเขียนคำสมบูรณ์ไม่ได้		

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์	
		ใช่	ไม่ใช่
๗	ไม่เข้าใจการเขียนจำนวนจริงในรูปเลขยกกำลังที่เป็นจำนวนตรรกยะ จำนวนจริงที่อยู่ในเกณฑ์		
๘	ไม่เข้าใจเรื่องการประมาณค่า		
๙	ไม่เข้าใจเรื่องจำนวนเต็มและเศษส่วน		
๑๐	ไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบจำนวน		
	๔.ด้านพฤติกรรมทั่วไป		
๑	ลังเลในความสามารถของตนเอง มักจะพึ่งโชคกลางหรือสิ่งภายนอก มากกว่าการทำงานหนัก		
๒	ไม่ทำตามคำสั่ง ทำงานไม่เสร็จ		
๓	มีความยากลำบากในการจัดระบบงาน		
๔	หลีกเลี่ยง ไม่ชอบ หรือลังเลใจที่จะทำงานหรือการบ้าน ที่ต้องมีระเบียบและใส่ใจในงาน		
๕	หันเหความสนใจไปสู่ภายนอกได้ง่าย		
๖	ลืมทำกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน		
๗	สับสนด้านซ้าย ขวา		
๘	วางสิ่งของเครื่องใช้ไม่เป็นระเบียบ		
๙	ใจไม่ค่อยจดจ่ออยู่กับงาน มองโน่นมองนี่บ่อยๆ		
๑๐	เสียสมาธิง่ายมองไปยังทุกสิ่งที่เคลื่อนไหวผ่านสายตา		

เกณฑ์การพิจารณา

๑. ด้านการอ่าน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ด้านการอ่าน

๒. ด้านการเขียน

ถ้าตอบว่าใช่ ๗ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ด้านการเขียน

๓. ด้านการคำนวณ

ถ้าตอบว่าใช่ ๕ ข้อ ขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
ด้านการคำนวณ

๔. ด้านพฤติกรรมทั่วไป

ถ้าตอบว่าใช่ ๔ ข้อขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

หากพบว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน
ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ